

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

Δ.Π.ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Δ'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 9 του Απριλίου 1906

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 193

ΣΤΟ ΣΗΜΕΡΝΟ ΦΥΛΛΟ:

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. Δειλοί και σκληροί σί-
χαι — Νεκροσάλευμα.

Α. Η Αγγλική Βουλή.

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ. 'Επιστήμη
προτομαθής — Αθρόωνος Μηχανισμός (συνέχεια).

JUDAS ERRANT. 'Ο Παράς.

ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Λέωντος Παλαμῆς. Γ. Ζουφρός.

Δ. Π. Τ. Φαινόμενα και Πράγματα ('Η ελποδοχή
— Μνημόσυνο Τρικούπη — 'Εδουάρδος και Κορδόνια-
ρος — Οι παιζογελασμένοι — 'Ενας Ρωμῆος χρονο-
γράφος).

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΑΘΜΑΔΙΑΤΙΚΟ — Η ΚΟΙ-
ΝΗ ΓΝΩΜΗ — Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜ-
ΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΣΚΛΗΡΟΙ ΚΑΙ ΔΕΙΛΟΙ ΣΤΙΧΟΙ

ΝΕΚΡΟΣΑΛΕΜΑ

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Ποιός μου χτυπάει; Μην οί στερνές ραϊίδες
[της βροχής]

Ποῦ ἀριές γλιστροῦν ἀπὸ τὰ κεραμίδια;
Μὴ ζημιανεύη τὸ ἔλεος κανένας δυστωχῆς;
'Η μήπως τῆς γωνιάς τάποκαΐδια,

Ποῖν ἀπ' τῆς στάχτης ρουφηχτοῦν τῆ νεκρικῆ
[σιωπῆ,

Σιγοστενάζουν; Ποιός φτωχός, ποιά λύπη,
Ποιός θέλει κάτι, καὶ δὲν ξέρει πῶς νὰ μὸν τὸ πῆ;
Μὴν εἶναι τῆς καρδιάς μου οἱ χτύποι;

Ποιά δάχτυλ' ἀλαφροπυτῶν ἐκεῖ σὰ νὰ μιλῶν
Παραπονετικὰ καὶ κουρασμένα,
Πιὸ μουσικὰ καὶ ἀπ' τὰ χειλάκια σὰ γλυκοφιλῶν;
'Αέρας εἶσαι; ξωτικό; τί δές; ἐμένα;

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Νά μας: τί ταξίδι! Θάρον' ἢ μέρα,
Πάλε δὰ μᾶς πάρη ἢ καταχνιά,
Μαῦρα γνέφια τῆς μάς, πατέρα,
Μείνανε στοῦ ἀγέρα τὰ παχνιά.

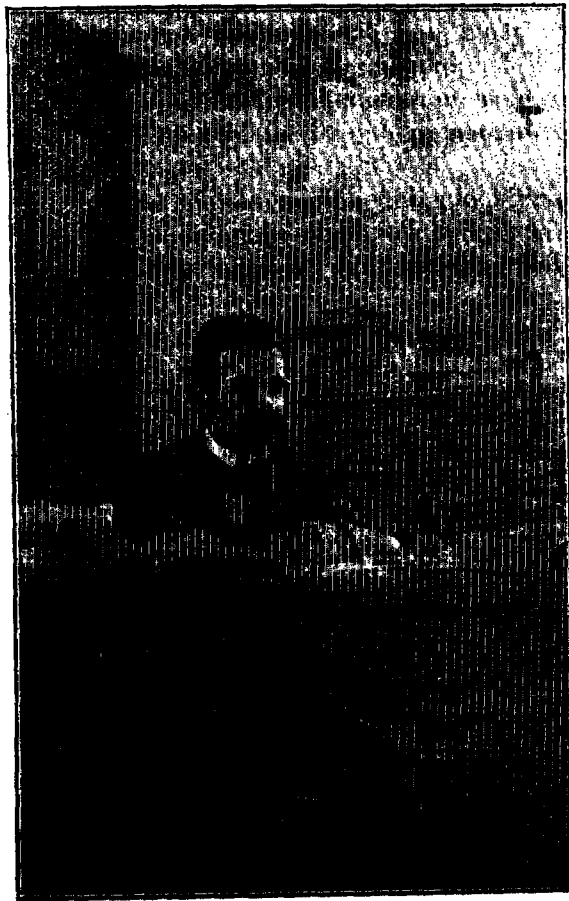
Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Φωνοῦλες ποῦ ἀναβρῦζετε σὰν τὸ ποτιστικὸ
Νεράκι στ' Απριλιοῦ τὸ περιβόλι,
Γιατὶ κρατᾶτε μέσα σας κάποιο κρυφὸ κακό,
Ποῦ μὲ χτυπάει σὰν τὸ σπαθὶ καὶ σὰν τὸ βόλι;

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Μᾶς προσκάλεσε, νὰ τὰ παιδιὰ σου,
Βγήκαμε ἀπὸ βάρδια ἀλαργινὰ,

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΘΗ ΤΟΥ "ΝΟΥΜΑΣ,"

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

(Φωτογραφία Ἀντρέα Καρκαβίτσα)

Κι ἂν πονῆς, καὶ μάλ्लιασε ἡ καρδιά σου,
Καὶ τὸ μνήμα λούλουδα γεννᾷ.

Μυγδαλάνθια, ὄφιμο εἶταν χιόνι,
Καὶ μᾶς ἔκαψε λύσσα θυριού...
Μὰ ἡ καρδιά σου δὲν ξαναφροντῶνει
Σὰν τῆ μυγδαλιά τοῦ Γεναριοῦ;

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Πόρτα μου, διάπλατη ἄνοιξε καὶ σὰ θαματοουργῆ,
Χωρὶς κανεὶς τὸ μάνταλο νὰ σοῦ τραβήξῃ,
Σπίτι μου, γέλα, στάχτη μου, λαμπάδιασε
[γοργῆ,
Κ' ἢ Παναγιά στὸ εἰκονοστάσι ἄς τρέξῃ.

Ποῦ εἶστε, παιδιὰ μου, σπλάγγα μου, τί ἀρ-
[γεῖτε;

Πόδια βαριά, φτερὰ γενῆτε.
'Ολανοιγμέν' ἢ δλάδεια μου ἀγκαλιὰ
Νὰ σᾶς προσμένῃ ἀνήμπορη εἶναι πλιὰ.
Ποιὸς ἄγγελος σᾶς εἶπε «'Αναστηθῆτε!»
Στὰ χεῖλια μου διψᾶνε τὰ φιλιὰ.

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Λιγνοφυτρωμένα πολυτρίγια
Θέλουμε δροσιά: ποῦ εἶν' ἡ δροσιά;
Τοῦ Καιροῦ ἀγριόγατον τὰ νύχια
'Η τοῦ Πόνου πέλαγον ἢ μασσιά,

Σοῦ ἀνλακῶσαν καὶ σοῦ συνεπῆραν
Κ' ἔτσι σοῦ ρουφήξαν τῆ θωριά;
Πῶς τὸ σημαδέψαν καὶ τὸ γύραν
Σὰ διαγουμισμένο ἀπ' τὸ βορριά,

Τὸ δεντρί, χειμῶνα καλοκαίρι
Πλούσια φορτωμένο τὸν καρπὸ,
Τὸν ἀντρίκειο νοῦ, τάπαλὸ χέρι,
Τὸν ἀηδονολάλητο σκοπὸ;

Μαύρη ἢ μοῖρα καὶ ἡ ζωὴ πανέρομη,
Παντοῦ πάντα, γύμνια καὶ ἀπονιά,
Γέρονουμε στὰ χέρια σου, εἶν' ἡ θέρομη.
Καὶ στὰ στήθια σου εἶν' ἡ παγωνιά.

Κ' εἴμαστε σὰν τὰ χελιδονάκια,
Σύρε μας ἄλλοῦ, σὲ μιὰ Ἀραπιά,
Στῆ γωνιά σου σβύσαν καὶ τὰ θράκια...
Φῶς τοῦ ἡλιοῦ, τοῦ ἡλιοῦ ζεστοκοπιά!

Τί ἔκαμες τὰ μάτια σου τὰ μαῦρα,
Τοῦ μετώπου τῆ φεγγοβολιά,
Καὶ τὰ περπατήματα τὰ γαῦρα,
Καὶ τὰ νυχτοφούντωτα μαλλιὰ;

Τῆς ἀγάπης τί ἔκαμες τῆ λαῦρα
Καὶ τὴν ἀξία κόρη τὴν κυρὰ
Ποῦ προικιά της ἔφερε τὴν αἶρα,
Τὴν ὑγεία, τὴν πίστη, τὴ χαρὰ,

Κι ὄλα, καὶ τὰ ρόδα καὶ τὰ ρώδια
'Απὸ τὴν δλόχλωρη Ὀμορφιά,
Κ' ἦρθε καὶ σοῦ τᾶρριξε στὰ πόδια;

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Σόπα... Τοῦ σταυροῦ τῆς τᾶκαμα καρφιά...

Μὰ λυπηθῆτε με, μὴν εἶστε
Σὰ μέλισσες ἀπάνω μου σπαράχτρες,
Σὰν ἐκδικητρες μέλισσες: βουῖστε
Μέλισσες πρὸς ἐμένα ἀνδοβυζάχτρες,
Καὶ τὸ κεντρί σας ὄχι: στὴν καρδιά μου
'Αργοστάχτε τὸ μέλι σας, παιδιὰ μου!

— Ὡ παιδιὰ, γύρω μου πόσα, γύρω μου ὄλα,
Τραγουδᾶ με τὸ τραγούδι σας, ρωτῶ,
Ψάχνω, βρίσκω σας ἕνα ἕνα, νὰ ἢ μαριόλα
Κόρη, τὸ παιδάκι νὰ τὸ σερπετὸ,

Νὰ ἢ σγουρόμαλλη ξανθῆ με τὰ λακκάκια
Στὰ δυὸ μάγονλα ἀπὸ γέλοιο καὶ ἀπὸ φῶς,

Νά κ' ἐσὺ δλο τρέλα, νά κ' ἐσὺ δλη κάκια,
Κ' ἡ πονετική, καὶ ὁ λάλος, καὶ ὁ κρυφός,

Κ' ἡ λυπητερή καὶ ἡ Παναγιά τοῦ ὄνειρου,
Κ' ἕνα παλληκάρι, νιδς ἀρματωλός,
Κ' ἡ ὦρια ἡ δολοπλέχτρα σά θεά τοῦ Ὀμήρου,
Κι ὁ ἀκριβός τῆς Σκέψης κι ὁ ἀμαρτωλός...

Κ' ἐσὺ ποῦ ἐπαιζες τὰ πρόσχαρα παιγνίδια
Σάμπως νὰ κρατοῦσες τῶγιον τὸ ραβδί
Ποῦ πετάει βλαστούς, κ' ἐσὺ μὲ τὰ στολίδια
Καὶ τὰρχοντικά φερσίματα, ὦ παιδί,

Κ' ἐσὺ ποῦ ἐπλεκες—λιγνά χεράκια δλάξια!—
Τάνδοστέφανα γιὰ σένα καὶ γιὰ μᾶς,
Κ' ἐσὺ ποῦ ἔβγαίνες νυφούλα στὰ μετᾶξια,
Κ' ἐσὺ ποῦ ἔστεκες γυμνός νὰ πολεμᾶς,

Κ' ἐσὺ, πάθος, δάκρυο, καὶ καρδιάς ἀγώνας,
Πάντα σαῖτεμένος, πάντα λατρευτῆς,
Κ' ἔτρεχες ὅπου ἔρμος καὶ βαθεῖός κρυψώνας
Τὸν τρανὸ καμηὸ σου νὰ τοῦ ἐμπιστευτῆς,

Κ' ἐσὺ ποῦ ἤξερες ἀπ' ὄλα τὰ τραγούδια,
Κ' ἐσὺ ἀπ' ὄλα τὰ βιβλία τὰ σοφά,
Κνηγὲ πίσω ἀπὸ τᾶσπρα πεταλούδια,
Κ' ἐσὺ ὀκνὲ γυρμένε πάντα στὸ σοφά,

Κ' ἐσὺ ποῦ ἄφριζες τίς θάλασσες, γοργόνα,
Καὶ καμάρι ἐσὺ ποῦ ζοῦσες τοῦ σπιτιοῦ ..
Ποῦ εἶναι ἡ Πούλια ποῦ τὴν κάρφωνες κο-
[ρώνα,
Ποῦ εἶν' ὁ αἰθέρας τοῦ γαλάζιου σου ματιοῦ;

Ὀϊμένανε, παιδάκια μου, καὶ εἶστε τὰ ἴδια,
[καὶ ὄλα,
Πῶς ὄλα μαραμμένα καὶ γυμνά;
Ποῦ τὰκριβὰ, τὰ πράσινα, τὰ ὠραῖα, τὰ φεγγο-
[βόλα;

Συντριμμία τὰ καρᾶβια στὰ γκορεμνά,
Καὶ τὰ σεντούκια τὰ θησαυροφόρα
Τὰ θάψαν τρισβαδοὶ βυθοί·
Τώρα ἡ δική σας γαληνιά μὲ τὴ δική μου
[μπόρα
Συφοριασμένος διπλὸς κόσμος· ποῖος θὰ λυ-
[πηθῆ;

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Καὶ καπνός καὶ φέματα εἶταν ὄλοι,
Καὶ καταραμένοι οἱ θησαυροί,

Κ' οἱ ἀκριβοὶ κ' οἱ ὠραῖοι κ' οἱ φεγγοβόλοι
Χάθηκαν. Κανεὶς νὰ μὴν τοὺς βροῇ!

Ἄχαροι, καὶ πήγανε τοῦ κάκου...
Ρηγοπούλες ἀπλερες θαφτῆς
Ὅλες, Θεέ μου, στὴ μονιά ἐνός δράκον,
Καὶ κανεὶς δὲ σάλεψε γι' αὐτές.

Κ' ἐσὺ ἀδιάφορος κ' ἐσὺ, ὦ πατέρα,
Μιάς Ψυχῆς κ' ἐνός Σατύρου γιᾶ,
Τέρας ἀπὸ λάσπη κι ἀπὸ αἰθέρα,
Πλάσμα ἀνίδεο καὶ πλαστουργῆ,

Ὅλα σου τὰ χᾶϊδια, ποῖος δὲν ξέρει
Πῶς τὰ ξόδεψες γιὰ μᾶς, ποιητῆ,
Μὰ ποτὲ δὲν ἀπλωσες τὸ χέρι
Ποῦ εἶναι σὰν ἀρπάγι καὶ κρατεῖ.

Ο ΠΟΙΗΤΗΣ

Τὰ χέρια μου δὲν εἶναι σὰν τάρπαγια,
Καὶ δὲν κρατᾶν, δὲ δίνονν λυτρωμὸ,
Ξέροννε μόνο τὴν Ἰδέα καὶ τὸ ρυθμὸ
Ἀθάνατα τὰ δύο νὰ τὰ ζευγαρώνουν,

Καὶ ξέρονν ἀπὸ μᾶισσα κάποια μάγια,
Καὶ ξέρονν τὸν ἀφρὸ νὰ πιάσουν,
Ποῦ σβύνεται στὰ δάχτυλα τοῦ καθενός καὶ
[πάει,
Στὴν πέτρα εἰκόνα, ἢ ἄγαλμα σὶν προῦντιζο
[νὰ τὸν πλάσουν
Κι ἀγάλαστο τὸ πλάσμ' αὐτὸ νὰ κελαϊδάη...

Ὀϊμένα! ποῦ μὲ σέρνει
Ἡ γνώμη μου ἢ τρελή!
Σὰν περιστέρι λαβωμένο παραδέρνει
Στὴν ἀγκαλιά μου μέσα τὴν ἀμαρτωλή
Τὸ κάθε μου παιδάκι μαραμμένα,
Κι ἀποσωμένα καὶ γυμνά
Καὶ τάχα ἀναστημένα, καὶ ξανά
Ξεψυχισμένα πῶς σκληρά, καὶ μέσα ἐδῶ πῶς
[ξένα!

Μὴ με καταριέστε, καὶ γιὰ σᾶς θὰ ὑφάνω
—Σὲ ξωδιᾶς δασκάλας ἔκαμα σκολειό,
Πῆρα τὸ φεγγάρι χτένι καὶ τὸ πλάνο
Φῶς τοῦ ἀποσπερίτη κράτησ' ἀργαλειό.—

Μὴ με καταριέστε, καὶ γιὰ σᾶς θὰ ὑφάνω
Γνέματα, κουβάρια, πνέματα, στοιχειά,
Καὶ παννιά ἀσημένια καὶ χρυσά θὰ κάνω
Σὰν ἀπὸ τὸν Ἥλιο κι ἀπ' τὴν Εὐτυχιά.

Καὶ στάθῳα κορμιά σας θὰ τὰ ράψω ἀπάνω...
Τῆς Αὐγῆς μιὰ ἀχτίδα θάχω γιὰ κλωνά,
Κι ὄλα θὰ σᾶς ντύσω καὶ θὰ σᾶς ζεστάνω,
Κι ὄσα φέγγουν θὰ εἶναι μπρὸς σ' ἐσᾶς ἀχνά.

Καὶ θὰ γίνω οἱ Μοῖρες, οἱ χαριότερες Μοῖρες,
Τὰ φορέματά σας θάματα τῆς γῆς,
Ζώνες καὶ χιτῶνες, πέπλοι καὶ πορφύρες,
Τοῦ βραδνοῦ τᾶστέρια, τᾶνθια τῆς αὐγῆς!

ΤΑ ΝΙΑΤΑ

Δύστηχε, κι ἀκόμα νὰ τὸ μάθης;
Εἴμαστε ἴσοι,
Ὅ,τι μὲ τὰ μάγια σου μᾶς πλάθεις
Δὲ μᾶς βρίσκει.

Δὲν ξορκᾶν τὸ κρῶο μας τὰ χρυσάφια
Καὶ τᾶσήμια,
Εἴμαστε ἀπ' τὰ Τάρταρα, εἶν' ἐντάφια
Τούτη ἢ γύμνια.

Ἡ ὀρφικὴ σου ἀκούσθηκε κιθάρα
Καὶ σὶν Ἄδη,
Συνεπαίρνει μᾶς καρδιάς λαχάρα
Τὸ σκοτιάδι.

Κι ἀπ' τὸ Χάρο σὰν παρατημμένα
Ξεγλυστράμε,
—Ἄλλο τὸ κοπάδι—πρὸς ἐσένα
Ποῦ ἀγαπᾶμε.

Ὅμως πάντα δένει μας τὰ πόδια
Μοῖρα ἀφέντρα
Μὲ τὸν κάτου κέσμο, εἴμαστε βῶδια,
Νά ἢ βουκέντρα.

Μιὰ κλωστή μὲ τὸ κλουβὶ τὰ δένει
Τὰ φτερά μας,
Τὸ κλουβὶ ἀνοιχτὸ, τὰργὸ προσμένει
Γύρισμά μας.

Ἡρῳαμε σ' ἐσέναν' ἐδῶ πέρα
Ποῦ ἀγαπᾶμε
Μὰ τοῦ κάκου, ὦ δύστηχε, ὦ πατέρα,
Μᾶς λές: «Νά με!»

Ἰσοὶ ἐμεῖς, κ' ἐσὺ στὸ φῶς γυρίζεις,
Ζῆς ἀκόμα
Μὰ κ' ἐσὺ βρουκόλακας, μυρίζεις
Ἄπὸ χῶμα!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΑΠΟ ΤΑ ΔΡΑΜΑΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

α') Ο ΠΑΡΑΣ

Ἀφιερωμένο στὸν ἀγαπημένο μου
Ἀργύρη Ἑφταλιώτη.

—Λιγάκι κλοσόννη, κύρ Ἀντώνη, λίγη πομο-
νή...

—Τὶ πομονή, βρε χριστιανή, τί πομονή, ποῦ
περάσανε τρία χρόνια καὶ φῶς δὲν εἶδαμε!

—Τὶ νὰ σοῦ κάνω, κύρ Ἀντώνη, ποῦ ὄλα στρα-
θά κι ἀνάποδα μοῦρθανε· βροχὴς δὲν εἶχαμε, λάδι
πολύ δὲ βγάλαμε, τὸ βῶδι μου ψόφησε, τὸ πηγᾶδι
ξεράθηκε... ἔσ' τα νὰ χαθοῦνε! μὲ πιάνει τρέλλα
νὰ τὰ συλλογιέμαι!

—Βρε ἀδερφή, νὰ πετάξω τὰ χρέματά μου γιὰ
τὴν ψυχὴ τοῦ παπποῦλη μου; Τσυγγρὸς ἔγεινα γιὰ
νὰ χαρίζω;

— Δὲν εἶπα ἢ φτωχιά νὰ μοῦ τὰ χαρίσης; γιὰ
γυναῖκα εἶμαι, ἀλλὰ δουλεύω σὰ σκύλα καὶ θὰν τὰ
πλερώσω τὰ χρέη μου· νᾶσαι σίγουρος!

— Μωρ' ἀπὸ ποῦ θὰν τὰ πλερώσης, δικάολε!
μπᾶς κι ὁ οὐρανός θὰ σοῦ βρέξῃ μάννα; σὰ δὲ βγαί-
νεις ἀπ' τὰ χωράφια σου πούλα τα νὰ πλερώσης τὸ
χρέος! Τᾶλλα εἶναι κολοκύθια!

—Σκλάβθα θὰ γενῶ, γὼ καὶ τὸ κορίτσι μου, μὰ
τὰ λίγ' αὐτὰ ρημάδια ποῦ μᾶς μείνανε δὲν τὰ που-
λῶ, κύρ Ἀντώνη, ἔτσι μὰ τίς ψυχὴς ποῦ χάσαμε!
πούλα δῶ καὶ πούλα κεί ρημάχτηκα, δὲ μούμεινε
σάλιο στὸ στόμα! Ἐχω δύο χωράφια κι αὐτὸ τὸ
καλυθόσπιτο· σὰν τὰ πούλησω κι αὐτὰ πῶς θὰ παν-
τρέψω τὸ κορίτσι; πῶς θὰ τὸ διαφεντέψω; Ἄσε
φίτος νὰ τελειώσουμε κάτι κιλίμια π' ἀρχίσαμε, κι
ἔχει ὁ Θεός! δὲ θὰ χάσης τὰ λεφτά σου!..

— Ἄκου με δῶ! λόγια πολλὰ δὲν ξέρω. Σὰ
πῆρα γιὰ νοικοκυρὰ γυναῖκα, γινώριζα τὸν ἄντρα σου,
καὶ περιμένα τόσο καιρὸ δίχως νὰ σὲ βιάσω· τώρα
ὄμως τὰ λεφτά μου τὰ θέλω! τὰ φέματα πᾶς πε-
ράσανε· θέλω τὸν παρᾶ μου—τάκουσες;—τόνε θέ-
ρω χωρὶς ἀναβολές! Ὅποιος ζῆ ἐλπίζοντας πεθαίνει
χάσκοντας...

— Ἄκου με, κύρ Ἀντώνη...

— Δὲ θέλω νάκούσω τίποτα! Φτάνουν πᾶ
τὰ λόγια! Σὰ δὲ μοῦ φέρης σ' ἕνα μῆνα δύο πεν-
τακοσάρικα, τὰ χωράφια ποῦ δὲν πουλᾶς, γὼ θὰ
σ' τὰ πουλήσω καὶ ζέρε το... Μπᾶ! σήμερ' αὔριο,
σήμερ' αὔριο... μπερμπᾶτικα πράματα!

Εἶπε μὲ θυμὸ καὶ τῆς σφάλησε κατὰμουτρα τὴν
πόρτη· ἢ φτωχὴ γιὰ στάθηκε σὶν τόπο τῆς σὰν
ἀπασθλωμένη, μὲ ματιὰ χαζὴ κι ἀγριεμένη· τρέ-
μανε τὰ χέρια τῆς ἀπ' τὴ σύχιση καὶ λυγίζαν τὰ
γόνατά τῆς σὰν παραλυμένα—Λενιώ!— φώναξε
βραχνά κι ἀποσταμένα, τὰ νὰ πνιγότανε ἢ φωνὴ
στὸ λαρύγγι τῆς—Λενιώ μωρή! νερὸ μιὰ στάλα,
χάνουμαι!

Ἡ Λενιώ, δεκάξη χρονῶ κοπέλλα, ξανθούλα
καὶ ροδοκόκκινη, ἔτρεξε στὴ μάννα τῆς τρομαγμένη,
φέρνοντας τὸ νερὸ, καὶ τὴν βάσταξε μὴν πῆση, σὰν
κλωνίζοτανε—Μπᾶ κακὸ νὰ τοῦρθη! δὲν τόνε μού-
τζωνες, καψομάννα, τὸ μαγκούφη, νὰ πᾶ νὰ κου-
ρεύεται! ἀλήθεια κι ἀπ' ἀλήθεια!— τῆς ἔλεγε
τρίβοντας τὰ χέρια τῆς γιὰ νὰ τὴ συνεφέρῃ...

— Παλιάνθρωπος εἶναι, θυγατέρα, ἀκαρδὸς εἶ-
ναι, μὰ τὸ δικίο του τὸ ξέρει· τὰ λεφτά του ζη-
τάει! Σὰ δὲν πάρῃ πὸ μὲνα κι ἀπ' ἄλλονα θὰ ψο-
φήσῃ, σὰν καὶ μᾶς, στὴν ψάθα...

Η ΑΓΓΛΙΚΗ ΒΟΥΛΗ

Αγαπητέ μου Νομάρ,

Μια και βρέθηκα ιδώ στη Λόντρα, είπα, ως πώς να δώ και την 'Αγγλική τή Βουλή. Μπαίνω λοιπό μέσα σε μεγάλη αλληθολοσκέπαστη, από τή βορεινή, θαρρώ, τή μεριά του μεγαλόπρεπου Γοθικού Παλατιού του Ουέστμινστερ. Κολώνες μάρμαρου και πορφύρετης βάσταζαν ολοτρόγυρα τον καταστόλιστο θόλο. 'Αδριάντες παράστεκαν από παντού, του Γλάστονα, του Πίτ, του Φόξ, κι άλλων ιστορικών ήρώων. Θεόρατος χρυσός πολυέλαιος κρεμείται από τον περίτεχνο θόλο, και μωσαϊκό πολύχρωμο σκεπάζει τὸ ἔδαφο σὰ χαλί πλουμισμένο.

'Εδώ πέρα στέκονται όσοι ξένοι προσμένοντες ν' ανεβούνε στον εξώστη των ξένων, καθώς και μερικοί γιγαντινοί κλητήρες, με πρόσωπα σοβαρά κι ἀγέλαστα. Σιμώνω έναν τους, και του δίνω μ' εὐλάβεια ἕνα γραμματάκι πού είχα για κάποιον Βουλευτή. Τὸ πήρε αὐτός και πήγε παραμέσα, σ' ἕνα ἀπὸ τὰ τρία καμαροσκέπαστα περάσματα τῆς αὐλῆς, νὰ τὸ στείλῃ τῷ Βουλευτῇ. 'Εκείνη τὴν ὥρα ὅμως εἶχε ψηφοφορία και δὲν μπορούσε κανένας μήτε νὰ μπῆ μήτε νὰ βγῆ. Χτύπασε ἡ κροδούνα πού τους προσκαλοῦσε νὰ ψηφίσουν, και τρέχανε δῶθε κειθε Βουλευτάδες πού βρισκότανε ἄλλος στήν Αὐλή, ἄλλος στὸ ἐστιατόριο τῆς Βουλῆς, ἄλλος σὲ κανένα ἰδιαίτερο γραφεῖο ὑπουργοῦ ἢ σημαντικοῦ Βουλευτῆ, νὰ προφτάζονε πρὶ νὰ κλείσουν οἱ πόρτες.

Οἱ ξένοι πού προσμένοντες στήν Αὐλή εἶταν ὡς σαράντα πενήντα. Εἶχε και μερικές γυναίκες. Στέκουμον ἀνάμεσά τους και τους κοίταζα ἕναν ἕναν. Ἄλλος ἀπὸ τὴ Σκωττία, ἄλλος ἀπὸ καμιά Ἀγγλικὴ ἐπαρχία, μερικοί και ἀπὸ τὴ Λόντρα. Τσιμουδιά ὄλοι τους, σὰν ἐκκλησιά. Πέρασε ἔτσι μισή ὥρα, πέρασε μιά ὥρα. Ἐλεπε ὁ Βουλευτῆς μου. Ὑστερ' ἀπὸ ἄλλη μισή ὥρα παρουσιάστηκε. Μούδωσε ἕνα πιττάκι, και μ' αὐτὸ τὸ πιττάκι ἀνέβηκα στον εξώστη μου.

Μπήκα μέσα, κάθησα. Ἄλλῃ ἐκκλησιά αὐτή. Ὁ ξενώνας γεμάτος. Γεμάτος και ὁ γυναικωνίτης ἀντίκρυ, με τὰ καφάσια τὰ σιδερένια, πού μόλις ξάνοιγες ἴσκιους γυναικείους. Τὸ χτίριο, σὰ γοθικὴ ἐκκλησιά και αὐτὸ, μόνο κάτι πῖο ἀπλὸ ἀπὸ τὴν αὐλή. Ἐξώστες ολοτρόγυρα, για ξένους, για Λόρ-

δους, για Διπλωμάτες, για ρεπορτέρηδες, τέλος και για γυναίκες. Κάτου πάλε, καθίσματα ἀπὸ τὴ μιά, καθίσματα ἀπὸ τὴν ἄλλη, δρόμος στὴ μέση, κι ἀπάνου ἀπάνου ἕνα τραπέζι, με χαρτιά και κάσες ἔγγραφα ἀπάνου, καθώς και τὸ περίφημο τὸ κηρύκειο τῆς Βουλῆς. Παρακειθε, κάτω ἀπὸ τὸ γυναικωνίτη, ὁ προεδρικός ὁ θρόνος τοῦ Σπήκαρ. Ὁ Σπήκαρ εἶχε δύνμη βασιλικὴ μέσα στήν Ἀγγλικὴ τὴ Βουλή. Σὰ μιλάει Βουλευτῆς, σ' αὐτόνα πρέπει νὰ ποτείνεται, και κι ἀν ἀπαντᾷ, ἀκόμα σ' ἄλλα Βουλευτῆ. Ἄν τύχη Βουλευτῆ και τοῦ ξεφύγῃ ἀποπος λόγος, ἀντιβουλευτικός πού λένε, και τὸν προστάξῃ ὁ Σπήκαρ νὰ τὸν ἀποσύρῃ αὐτὸ τὸ λόγο, δὲν εἶχε. Ἡ θὰ τὸν ἀποσύρῃ, ἢ χάνει τὰ βουλευτικὰ δικαιώματα και διώχεται ἀπὸ τὴ Βουλή για τρεῖς, δέκα, εἴκοσι μέρες, κατὰ τὸ φταῖσμα. Ὅποιος Βουλευτῆς θέλει νὰ μιλήσῃ, σηκώνεται. Καμιά φορὰ λοιπό σηκώνονται δυὸ, τρεῖς ἢ και πῖο ἄνωγοι. Ὁ Σπήκαρ τότες θὰ πῆ ποῖον πήρε τὸ μάτι του πρώτα, και τότες οἱ ἄλλοι θὰ κάτσουνε. Φορεῖ μαῦρο ρέσο, κι ἄσπρη περούκα, σὰ δικαστής. Ἐτσι εἶναι φορεμένοι κι οἱ τρεῖς γραμματικοὶ τῆς Βουλῆς ἀπὸ κάτω του, μπρὸς στὸ τραπέζι. Ἄλλος γράφει, ἄλλος φυλλαδίζει βιβλία.

Οἱ Βουλευτάδες, στὴ θέση τους ὄλοι. Οἱ κάσες ἔγγραφα εἶναι βαλμένες στὸ τραπέζι: ἀπὸ τὴ δεξιά τὴ μεριά τοῦ Σπήκαρ, ἀπ' ἐκεῖ πού στήν πρώτη σειρά κάθονται ὄλοι οἱ Ὑπουργοί. Ἀπὸ πάνω τους, σ' ἄλλα καθίσματα, εἶναι ὄλοι οἱ φιλελεύθεροι, καθώς κι ἀπὸ τὴν ἄλλη τὴ μεριά πάλε ἡ Ἀντιπολίτευση, οἱ Τόρηδες, με τοὺς ἀρχηγούς τους στήν πρώτη σειρά. Ἀπὸ τὴ μεριά αὐτῆ των τὸρηδων κάθονται κι οἱ Ἴρλαντέζοι, καθώς κι οἱ Ἐργατικοί—καινούργιο κόμμα ἀπὸ καμιά ἰσπανταριά μέλη, σταλμένα νὰ νοιάζονται τὰ σφέροντα των ἔργων.

Γεμάτη λοιπόν ἡ Βουλή. Κατὰ κακή μου τύχη ὅμως, δὲ συζητοῦσαν τίποτις μεγάλο ζήτημα, μόνο διορθώνανε τὸν κανονισμό τῆς Βουλῆς, για νὰ μὴ γίνεται χάσομερι ἐξαιτίας τοὺς πολλούς καινούργιους νόμους πού εἶχε στὸ πρόγραμμά του τὸ νέο τὸ Ὑπουργεῖο.

Μιλοῦσε ἐκείνη τὴν ὥρα ὁ ἀρχηγὸς των Ἴρλαντέζων, ὁ Ρέντμοντ, ρήτορας γνωρισμένος. Εἶτανε ζήτημα ἂν ἔπρεπε Τετράδη νὰ σφαλάνῃ ἡ Βουλή, ἢ Παρασκευῆ, κι αὐτός ἤθελε τὴν Τετράδη. Κι ὁ λόγος του, ἐπειδὴ τὴ δουλειὰ τῆς Βουλῆς δὲν τὴν

εἶχε για πάρεργη, πού νὰ εὐκολύνῃ τοὺς ἐπαρχιώτες νὰ φεύγουν ἀπὸ Πέμπτη βράδυ, και νὰ γυρίζουν ἴσως Τρίτη πρωί, παρὰ ἔλεγε πὼς ἡ δουλειὰ τοῦ πολιτικοῦ εἶναι μόνο ἡ πολιτικὴ, και ἐπειδὴ εἶναι βαρεὰ δουλειὰ χρειάζεται διακοπὴ στὴ μέση τῆς βδομάδας νάνεσαίνῃ ὁ Βουλευτῆς. Σερὸ ζήτημα, κι ὡς τόσο τὸ ζωντάνεψε κάμποσο, ὁ ξυπνὸς Ἴρλαντέζος με τίς τυπικὲς του τίς νοστιμιές, και πέρασαν μερικά γέλοια ἀπ' ἄκρη σ' ἄκρη τοῦ χτίριου. Γέλοια ὅμως μετρημένα, σὰν εἶδος θερησκευτικὰ κι αὐτὰ. Ἄλλου πάλε βγαίνανε μερικά χῆρα χῆρα, (ἀκούστε, ἀκούστε), ἢ και πῖο ξεσερμένες φωνές πού σημαίνανε νὰ πούμε «ἐπίδοκιμασία». Ἐχει κι ἄλλα εἶδη φωνές ἡ ἀγγλικὴ ἡ Βουλή, λόγου χάρη τὰ σαρκαστικὰ γέλοια. Εἶναι κι οἱ φωνές τῆς ἀνυπομονησίας, σὰ βαρεθοῦν τὰ μέλη και θέλουνε νὰ γίνῃ ψηφοφορία νὰ τελειώσουν. Βγάζουνε λοιπόν τότες κάτι σὰ γάβγισμα σκυλιῶν ἢ σὰ γεράνια. Βάιντ, Βάιντ, Βάιντ, ἀντιλαλεῖ μέσα στὴ Βουλή μερικὰ δεφτερόλεφτα, κι ἄξαφνα ἡσυχία πάλε. Αὐτὸ συνέθηκε μ' ἕναν ἄλλο ρήτορα πού σηκώθηκε κι ὁ βλογημένος ξέχασε νὰ τελειώσῃ. Σηκώθηκε ὕστερα ὁ ἀρχηγὸς των ἔργατικῶν, ὁ Κέρ Χάρντνυ, και μίλησε κι αὐτός λίγη ὥρα. Κοντούλος, με μαῦρο σακάκι, ὄχι ρεδεγκότα καθώς ὁ δικηγόρος ὁ Ρέντμοντ, με καλούτσικο ὅμως ὀμιλητικὸ κι αὐτός. Μίλησαν κατόπι κι ἄλλοι. Τέλος σηκώθηκε κι ὁ Πρωθυπουργός, ὁ Σέρ Κάμπελλ Μπάνεμαν. Χοντρός, ἀψηλός, και καλοφορεμένος σὰ νὰ πήγαινε βίζιτα, φρέσκος φρέσκος, κι ἄς εἶταν δλόασπρα και τὰ μαλλιά του και τὸ βυζαντινὸ του τὸ μουστακάκι. Φαίνεται πὼς ὑποστήριζε τὴν Παρασκευῆ. Δὲν πολυμίλησε αὐτὴ τὴ φορὰ, κατόπι ὅμως σάνε συζητοῦσαν ἄλλο ἄρθρο τοῦ κανονισμοῦ, εἶπε πῖο ἄνωγοι, και βρῆκε τρόπο νὰ παραχώσῃ μερικὲς ἀπὸ τίς ἀπλοϊκές, τίς σκωτσέζικες νοστιμιές του, τὴν εἰρωνεία ἐκείνη τὴν καλόκαρδη τῶρα, πού ξέρει ὅμως και τὴν κάμνει πικρὴ σὰ θέλῃ κι ἄς μὴν εἶναι ἀπὸ τοὺς πρώτους ρήτορες σήμερα.

Σὰν τελειώσε ἡ συζήτηση, εἶπε ὁ Σπήκαρ πὼς ὄσοι εἶναι για τὴν Τετράδη ἄς φωνάξουνε Ἄη (ναί). Ἄη, ἄη, ἄη, ἀκούστηκε ἄξαφνα ἀπὸ μερικούς. Κι ὄσοι πάλε εἶναι για τὴν Παρασκευῆ, νὰ φωνάξουνε Νέη, (ὄχι). Και βγήκανε πάλε μερικὲς φωνές Νέη, νέη, νέη. Ὁ Σπήκαρ τότες ἀποφάσισε πὼς τὰ Νέη εἶναι τὰ πῖο ἄνωγοι, με πὼς θὰ γίνῃ και σωστὴ ψηφοφορία. Σηκώθηκαν τότες και βγήκαν ὄλα τὰ μέλη, κι ἔμεινε ἀδειανὴ ἡ Βουλή. Μετὰ μερικὴ ὥρα ἄρ-

— Ἄς ἔχῃ πομονὴ νὰ δουλέψουμε...

— Ἐ! παιδί μου! δὲν εἶχε πῖα πομονὴ κι ἐγὼ τὴν ἔχασα!... Ἄχ! μαῦρη μου, στραβὴ μου μοῖρα, σένα πρέπει τὸ μούντζωμα, νὰ!...

Δὲ λυγίζανε πῖα τῆς γριᾶς τὰ γόνατα: πετάχτηκε ὀλόρθη, σὰν κάτι νὰ τὴν ἀγκύλωσε, στύλωσε στὸν οὐρανὸ τὴ φαρμακερὴ ματιά της, σὰ νᾶβλεπε κει τὸν ὄχτρο πού τὴν παιδεύε, και τέντωσε τὰ μαυρισμένα της δαχτύλια σ' ἕνα βλάστημος μούντζωμα...

— Παναγίτσα μου!.. Ἀντριχίασα! Καλέ μάννα, σὺ τὴν ἔβγαλεις αὐτὴ τὴ βλαστήμια;

— Χρόνια τώρα ξακαλοῦθοῦν οἱ τυραγνίες μου, δὲν εἶναι μιά, δὲν εἶναι δυὸ, τοῦ λιναριοῦ τὰ πάθη τράβηξα, ἢ μαυρομοῖρα: χάνω τὸν πατέρα σου, χάνω τὸν ἀδερφό σου, κακοπαντρεύω τὴν ἀδερφή σου: χρέη πὸ δῶ, χρέη πὸ κει: οὔτε προσευχές, οὔτε μετάνοιες πιάνονε: τύφλα, τύφλα, τύφλα! ἄει στὸ διάολο κι ἀκόμα πάρα κει! στᾶχτη και κουρνιαχτός!

— Παναγία σῶσέ μας!

— Γίνεσαι, λείε, κακιά: μ' ἔκανε ἡ περίσταση και κακιά και βλάστημη!

— Νὰ φέρουμε τὸν παππᾶ, νὰ μᾶς ἀγιάσῃ, μαν-

νούλα μ'...

— Ἄει, μωρή, τώρα ποῖος χτυπάει πάλε τὴν πόρτα κι ἂν εἶναι ὁ χρεοφελέτης πῆς του πὼς ἔφυγα!

Σὰν ἄνοιξ' ἡ Λενιώ τὴν πόρτα μπῆκε μέσα θαρρετὰ, χαμογελώντας, ἕνα φραγκοφορεμένο παλλικάρι, ψηλὸ, λεβέντικο, χαριτωμένο: παράτησε χάμου μιά ταξειδιώτικη βαλίτσα πού βαστοῦσε και τίς κοίταξε γλυκά, μ' ὄψη δικοῦ τους ἀνθρώπου, πού καιρὸ λαχταροῦσε νάρθῃ στὴν ἀγκαλιά τους, νὰ σβύσῃ με τὰ φιλιὰ τους τὸν πόλο του: για μιά στιγμὴ φάνηκε κιόλας πὼς θὰ τίς ἀγκάλιαζε, με, σὰν κάτι νὰ τὸν μπόδιζε, περιορίστηκε νὰ τοὺς σφίξῃ μοναχὰ τὰ χέρια, μ' ἕνα ἰσχυρὸ—Καλὴ σπέρα, σταυρομάννα! καλὸς σὰς βρῆκα!

— Καλὸς τυνε, μουμουρίσι: ἡ γριά, κοιτάζοντάς τον μ' ὑπόψια καταμάτα: πὼς, με τὸ καλὸ, στὸ φτωχικὸ μᾶς;

— Δὲ με θυμάσαι, κυροῦλα, γιατί πέρασε καιρός πού δὲν εἰδωθήκαμε, με γὼ ποτὲς δὲν ξεχνῶ τὴν καλοσύνη τοῦ σπιτιοῦ σας.

— Καλὸ νᾶχης!

— Εἴμουνα παιδάκι πού πέρασα νὰ βράδῃ πὸ δῶ με τὸν πατέρα μου και μᾶς φιλέψατε στὸ σπιτι-

σας, ὡς νὰ ξημερώσῃ: ζοῦσε τότε—συχώριο νᾶχῃ—ὁ ἀντρας σου και σὰ μᾶς εἶδε ξένους στὸ χωριὸ, καταμεσῆς τοῦ δρόμου, σὰν ἀδερφια μᾶς περιποιήθηκε. Χριστιανὸς ἀνθρώπος, ὁ καημένος!

— Ὁ μακαρίτης ὄλο τέτοια ἔκανε με γι αὐτὸ δὲ μείνανε τὰ παιδιὰ του στοὺς πέντε δρόμους—τάποκρίθη: ἢ για θυμωμένη, σὰ νᾶθελε νὰ δείξῃ, πὼς δὲν τὴν κολακεῖσαν πολὺ τὰ λόγια του.

— Ὅχι: δὲ, κυρά,—τόλμησε νὰ πῆ τὸ παλλικάρι—μακάρι κάθε χριστιανὸς νὰ τὸν μιμώτανε: τί ἄλλο εἶχε κανεὶς νάρθῃ πῖο πολῦτιμο πὸ τίς εὐλογίες τοῦ κόσμου για τὰ ἔργατά του;

— Νὰ με συχωρᾶς ἡ ἀφεντιά σου! Κάλλιο τῶχω νᾶφινε ψωμί στὰ παιδιὰ του κι ἄς μᾶς λείπανε τοῦ κόσμου οἱ εὐλογίες... Ἄς τονε τώρα τὸν ἀντρα μου, κει μου βρίσκεται, και πῆς μου τοῦ λόγου σου τί θέλεις;... ξέρεις, βραδύαζει και...

— Κυρά μου, ἡ τύχη μ' ἔρριξε πάλι: στὸ χωριὸ σου δίχως κανένα γνώριμο: ἦρθα πὸ τὴν ξενιτειὰ και πᾶω σπιτί μου στὸ Ξεροχώρι: θυμήθηκα τὸν ἀντρα σου και μούπανε πὼς πέθανε: τότες, ἀφοῦ δὲν εἶχε δῶ κᾶνα χάνι, προτίμησα νάρθῃ στὴ χῆρα του πάρα σ' ἄλλοι... μιά νύχτα εἶναι, θὰ περάσῃ!

— Ἐτσι τὸ σκίφτηκες τοῦ λόγου σου, με νὰ ἰδοῦμε και μεῖς ἂν μπορίσουμε νὰ σὲ δεχτοῦμε: κει-

χισαν πάλε και μπαίναν ένας ένας αποτίσω από την έδρα του Σπήκαρ, της Τετράδας από τη μία μεριά, της Παρασκευής από την άλλη, και δυο μέλη από την κάθε μεριά μετρούσανε. Σάν ξαναμπήκαν όλοι και τέλειωσε το μέτρημα, φώναξε τους αριθμούς ο Σπήκαρ, κ' είπε πώς κέρδισε ή Παρασκευή.

— Πώς σου φάνηκε; με ρώτηξε ο φίλος μου ο Βουλευτής σάν έβγαίνα να φύγω, ύστερα από λίγη ώρα.

— Σάν τα δικά μας κ' πάνω κάτω, του αποκρίθηκα.

Ο φίλος σου
Α.

ΚΥΝΗΓΗΤΡΑ

Ωραίο το δέλι και στα ούρανια ή δύση
Τών άηδονιών που τραγουδούνε είν' ώρα.
Κάποιο δέλι μαγευτικό σάν τώρα,
Παιδούλ' άπάρθενη σ' ελχ' άντικρύση.

Με το φτερό στην κόμη, τοξοφόρα
Κυνηγήτρα που πάει να κυνηγήση
Φαινόσωνα, τις πέδιμες στη βρύση,
Και τα λάφια στη δασωμένη χώρα.

Κ' έρριξες μια σάιτα κ' ηδρ' έμένα.
Από τότε, δεν τρέχω κυνηγάρης
Τών άγριμιών, δεν τρέχω καβαλάρης

Να βρω και να σκοτώσω τον άράπη.
Παντού με σέρνει έμένα μιάν άγάπη,
Νύχτα και μέρα τρέχω νάβρω έσένα.

ΛΕΑΝΤΡΟΣ Κ ΠΑΛΑΜΑΣ

ΙΟΝΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Έντοκοι καταθέσεις

Η Έθνιακή Τράπεζα δέχεται έντοκους καταθέσεις εις τραπεζικά γραμμάτια και εις χρυσόν, ήτοι εις φράγκα και λίρας στερλίνας άποδοτάς εις ώρισμένην προθεσίαν ή διαρκείας Αί εις χρυσόν καταθέσεις και οι τόκοι αυτών πληρώνονται εις το αυτό νόμισμα εις 8 έγένετο ή κατάθεσις εις χρυσόν ή δι' έπιταγής ύψους (chéque) επί του έξωτερικού και έπιταγήν του όμολογιούχου.

Τόκοι επί καταθέσεων και οι τόκοι των όμολογιών πληρώνονται έν τώ Κεντρικώ Καταστήματι και τή αίτήσει του καταθέτου εις τώ Έποκαταστήματι της Τραπεζής, έν Κερκύρα Κεφαλληνία και Ζακύνθω διά των έποκαταστημάτων της Ιονικής Τραπεζής.

Τόκοι των καταθέσεων

1	1/2	ταίς 0 0	κατ' έτος διά καταθ. 6 μηνών
2	"	0 0	" " " 1 έτους
3	1/2	" 0 0	" " " 2 έτών
2	"	" 0 0	" " " 4 έτών
4	"	" 0 0	" " " 5 έτών

Αί όμολογίαι των έντόκων καταθέσεων εκδίδονται κατ' έλογήν του καταθέτου νομαστικά ή άνώνομοι.

να πούζερες, παιδί, πάνε τώρα, πετάζανε! τώρα ούτε διπλά χράμια και παπλώματα έχουμε, ούτε φραγιά περίσσια για να φιλεύουμε και μουσφιρδες!

— Άκουσε, κυρά μου—είπ' ο νιός ήμερα ήμερα, σά να μην είχε μέσα του χολή—δε σάς ζητώ μεγάλα πράματα· ψωμί κ' έλιές και μια γωνιά να γύρω· πλούσιος δεν είμαι μα κανείς δε ζημιώνεται πό μένανε... να! πάρε τούτο το πεντάρικο για το νοίκι της βραδυάς... είναι λίγα;

— Καλέ μάνα, τί χαζεύεις; δεν τον κρατάμε, τό χριστιανό, σάν πλερώνει κι όλας;—μουρμούρισε κρυφά ή Λενιώ στη μάνα της, που σά ντροπιασμένη στεκότανε και τον κοίταζε, μην έχοντας τί να πη στην τούση καλοσύνη του.

— Σάν ήρθες πιά, τάποκρίθηκε, παίρνοντας το πεντάρικο χαμογελασμένη, θά σε κρατήσουμε για να μην τρέχης άλλου νύχτα· μα, σου τόπα, παιδί μου, πολλά πράματα μην περιμένης σε φτωχόσπιτο.

Η γριά του πήρε τη βαλίτσα κ' ένα βαρύ πανωφόρι πούφερε και τίν έμπασε στο χαμώγι της. Έίτανε Γεννάρης και χιονιάς δυνατός απ' το πρωί τις φοβέριζε· τη νύχτα σύγουρα θά τούστρωνε το χιόνι, που μόλις βασίλεψε ο ήλιος άρχισε να σκορπίζεται τρελλά σε πυκνές πυκνές τουλούπες. Όζω κατάθολος ούρανος και βορριάς παγωμένος μέσα γδύμνια

Ο ΝΟΥΜΑΣ ΒΓΑΪΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10.—Για το Έξωτερικό αρ. 10
20 λεφτά το φύλλο λεφτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ: Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Όμόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχιάδρου (Όφθαλμιατρείο), Σταθμού ύπόγειου Σιδηρόδρομου (Όμόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα, Έξάρχεια) στα βιβλιοπωλεία «Έστιας» Γ. Κολάρου και Σακέτου (όδός Σταδίου, άντικρύ στη Βουλή). Η συντροπή πλερώνεται μπροστά κ' είναι ένός χρόνου πάντα.

ΦΑΙΝΟΜΕΝΑ

Κ Α Ι

ΠΡΑΜΑΤΑ

ΚΑΛΑ

και τα ζήτω και τα λουλούδια κι ο ένδοξιασμός μας, κ' είχε δικιο ο Έδουάρδος να συγκινηθεί με την εγκάρδια ύποδοχή που του κάναμε. Ο λαός άπόδειξε μ' αυτή όχι μόνο πως είναι φιλόξενος κ' ένγενικός μα και πως δεν ξεχνάει, διτι χρωστάει στο μεγάλο Άγγλικό Έθνος, κι άκόμα περισσότερο πως δεν ξεχνάει την ύποδοχή που γίνηκε πέρου στο Βασιλιά μας στη Λόντρα.

Χάρισμα μεγάλο και ή ένγνωμοσύνη, και ο λαός μας άπόδειξε την περασμένη Τρίτη πως δεν του λείπει αυτό το χάρισμα. Να θυμάται όμως και κάτι άλλο ο λαός μας· να θυμάται πως πέρου οι Γαλλικές κ' οι Έγγλέζικες έφημερίδες, μιλώντας για το ταξίδι του Βασιλιά μας στο Παρίσι και στη Λόντρα, ύμνήσανε μόνο το συγγενολόγι του Βασιλιά μας και την άρχαία δόξα μας· για μās τους σημερινούς,

και φτώχια και γρουσουζιά. Το χαμώγι τους είτανε σε δυο κάμαρες χωρισμένο, με μια πόρτ' ανάμεσα· στη μέσα κάμαρα, πούχε και τζάκι, βάλανε τα καλύτερά τους πράματα, τις κασέλες, ένα παλιό-ράπεζο, κάνα δυο σκαμνιά κ' ένα ξύλινο κρεβάτι· ψηλά το καντήλι άχνοφώτιζε την εικόνα της Παναγιάς, με το παρήγορο, το πονετικό χαμογέλιο της, μονάκριβο κει μέσα στολίδι. Η μπροστινή μεγαλύτερη κάμαρα, το έμπασμα, είτανε σάν κελαρικό, που πολλές του σπιτιού λάτρες γενόντανε· μια σκάλα ξεχαρβαλωμένη έφερν' από κει στ' άνωγι τους, ένα μακρινάρι πούχανε στημένα ούλα της ύφάντρας τα σύνεργα, δυο άργαλειούς, άνέμεες, κρεμαστάρια, ξύστρες τώ μαλλιώ κι άδράχτια. Κει πάνω πιό ήσυχα και καθάρια γινόταν ή δουλειά τους. Παντού στο σπιτι· έβλεπε κανείς τη φτώχια και την κακομοιριά τους· οι τοίχοι μαυρισμένοι από τον καπνό, άξεσκόνιστοι, γεμίσανε στις γωνιές άρχνες, που για στολίδι θαρρείς απ' το ταβάνι κρεμιώτανε· ο άγέρας είχε λεύτερη διάβα στα στενά παραθύρια τους με τα ξεκάρφωτα παραθυρόφυλλα και και τα κολλημένα παλιόχαρτα στα σπασμένα τζάμια. Ούτε έσκιος νοικοκυροσύνης και τάξης φαινότανε· γυναίκας χέρι πό κει μέσα δεν πίστευες να πέρασι!... Το χαματένιο πάτωμα γεμάτο σκουπίδια· το κρεβάτι με στρω-

τους ζωντανούς Ρωμιούς, είτε λέξη. Κι διαλίγο πριν από το Βασιλιά μας; πήγε ο Βούργαρος Ήγεμόνας στο Παρίσι, οι Γαλλικές έφημερίδες ξεδιάσανε δια τα στολίδια της γλώσσας τους για να ύμνήσουνε τους σημερινούς Βουργάρους και ναν τους δώσουνε την πρώτη θέση στο μέλλον της Άνατολής.

— Μα οι Βουργάροι δεν έχουν τόσο ένδοξους προγόνους σάν τους δικούς μας, ούτε ο Ήγεμόνας τους τόσο δυνατο συγγενολόγι σάν το συγγενολόγι του Βασιλιά μας!

Έτσι μās έλεγε τότε κάποιος φίλος, ίσως για να ξελαφρώσει την ψυχή του από την πίερα που τη βάραινε. Κι όταν του είπαμε,

— Μα οι Βουργάροι έχουν παρ' όν και μακάρι να μās έλειπε, διτι έχουμε και να είχαμε, διτι έχουν.

ο φίλος έσκυψε το κεφάλι και δεν απάντησε.

Ύστερα λοιπόν από κάθε τέτια έπιτυχία μας, σάν τη γιορτή της Τρίτης, δεν πρέπει να ξεπλύνουμε την άριδα μας πάνω στους λουλουδοστρωμένους δρόμους, σά να νικήσαμε τον όχτρο. Το έναντίο, πρέπει να κοιτάζουμε με ποιό τρόπο να νικήσουμε τον όχτρο, όχι μοναχά τον άπ' όξω, μα και κείνον που κλειούμε στην ψυχή μας, το μεγάλο όχτρο που μās αποκοιμίζει με τα τέτια και μās κάνει να όνειρευόμαστε πως μόνο οι ύποδοχές, οι άγώνες και οι διαδήλωσες είναι άρκετές για να δείξουν πως ένας λαός είναι ζωντανός.

Άνάγκη να τα θυμούμαστε δι' αυτά και να μην ξεχνούμε άκόμα πως ο Ρωμαϊκός λαός, άμα ή μεγάλη άυτοκρατορία ζύγωνε στο τέλος της, ζητούσε από τους Άυτοκράτορες του ψωμί και θεάματα, panem et circenses, και πως ύστερ' από τη νίκη του Δούη στο Στάδιο ήρθε ή καταστροφή του έννενηντα έφτά. Καλό ναν τα θυμούμαστε δι' αυτά γιατί, αλήθεια χιλιόσι-πομένη, ή ιστορία είναι ο μεγαλύτερος δάσκαλος.

ΚΙ ΑΛΛΗ

φορά έτυχε να γράψουμε για το φίλο μας κ. Τυμ. Σταθόπουλο. Είναι ο πιό Ρωμιός δημοσιογράφος απ' όιους μας, άθλητικός Ρωμιός και στις σκέψες του και στο γράψιμό του και στις ιδέες του και σ' όλα. Δεν πολυσκοτίζεται για ύφος· διτι τούρθει κι ύπως τούρθει στο κεφάλι του το γράφει. Όταν τον διαβάζεις, θαρρείς πως βλέπεις μπροστά σου έναν όλο-

σίδιχ λερά και κουρελλιασμένα· στο τραπέζι ξεχαστήκανε πό το μεσημέρι τα σκουτέλια τους κ' πληττα· μέσ' στο κελαρικό ούλα τους άνακατωμένα, τίποτα στον τόπο του· τε μια γωνιά ή σκάφρ που ζυμώνανε γεμάτη παλιόνερα και δίπλα τ' άτρυφτα κι άγάνωτα τετζερέδια τους· σ' άλλη γωνιά, πάνω σ' ένα πάτερο λοζά κερρωμένο, κουνιόζανε πεντέξη κοτούλες, έχοντας πό κάτω τους ένα σωρό πατάτες και κρεμμύδια· σάπτες, δικέλια κι άξίνες δάθε κείθε πεταμένα· δίπλα στην πόρτα στίβω-μένα κουτσούρια κι άδειανός ο τόπος κάτω πό τη σκάλα τους· ένα μικρό βαρελάκι του κρασιού κ' άμάρωνε παρέκει, σωστός βασιλιάς μέσα σ' άλλα!

Σά μπήκανε στο σπιτι άναψ' ή γριά το λυχνάρι της, που πάν' απ' το τραπέζι κρεμιώτανε, κ' έδωσε στο μουσαφίρη ένα σκαμνί να κάτση. Τα φτωχικά λυχνάρι, κ' απ' τη ντροπή του, έδειχνε τα χάλια τους στα ζένα μάτια, που με πόνο και συλλοή παντού τα μάτια τους τριγυρίζανε...

— Τί κοιτάς, βρέ παιδί μου—είπ' ή γριά στον ξένο, νοιώθοντας τη σκίψη του—τη φτώχια για την προκοπή μας; άμ που μās μένει καιρός να μπαλωθούμε και να βολεύουμε λιγάκι και το σπιτι! Γώ τρέχω σάν την άδικη κατάρα στα χωράφια· τα

ζώντανο Ρωμιό που αφού καλόφαγε, καλοήπια και καλοχαϊδέψε δυο τρεις όμορφες κοπέλλες, έβγαψε ύστερα το τσιγάρο του κι αρχίησε νά χωνεύει μουντζουρώνοντας χαρτιά.

Μά τα μουντζουρωμένα χαρτιά του τυπώνονται, γίνονται δηλ. χρονογραφήματα, και ρυθίζονται από τους αναγνώστες τής «'Ακρόπολης». Για όλα τα πράματα έχει τή γνώμη του ο Σταθόπουλος και για κείνα που δέν... ξέρει ακόμα. 'Αληθινός Ρωμιός, είπαμε, κι αν είναι κάτι που ξεχωρίζει το Ρωμιό από τους άλλους ανθρώπους, είναι που δέν τὸ ρήχνει ποτέ κάτου, που κρίνει όλα τὰ πράματα. Κουβέντισσε με τὸ Σταθόπουλο για τὸ γλωσσικό ζήτημα λ. χ. και θά δεις άμέσως τὸ Ρωμιό.

— 'Η γνώμη μου είναι πὸς τὸ βιβλίο αυτό δέν αξίζει λεφτό...

— Μά τὸ διάβασε;

— Είναι ανάγκη νάν τὸ διαβάσω; 'Η γνώμη μου, σου λέω, είναι....

Κι αν μπορείς τοῦ λόγου σου κάπιασε νάν τοῦ αλλάξεις τή γνώμη.

Για τὸ Σταθόπουλο μπορείς νά γιομίσεις σελίδες δλάκαιρες τοῦ «Νουμά», μά σήμερα δέν πρόκειται νά χαρίσουμε στοὺς αναγνώστες μας τή ζουγραφιά του. 'Αλλοτε μπορεί νά γίνει κάτι τέτιο. Σήμερα όλ' αυτά τὰ γράψαμε γιατί μάς έκανε και ξεραθήκαμε στά γέλια τὸ χρονογράφημά του στην «'Ακρόπολη» τής περασμένης Τετάρτης, τὸ αφιερωμένο στὸν 'Εδουάρδο. 'Ο Σταθόπουλος αφού λέει τόσα έξυπνα και τόσα αληθινά στὸν 'Εδουάρδο για τὸ καλωσόρισες, τὸν παρακαλεῖ νά φροντίσει και για τή μάντρα που ύψώνεται πλαῖ στο σπίτι του και άακημίζει τὸ δρόμο. 'Η μάντρα αυτή άνήκει στὸν κ. Σκουζέ κι ο καημένος ο Σταθόπουλος αφού έγραψε και ξανάγραψε, χωρίς νά γίνει τίποτα, καταφεύγει στὸν 'Εδουάρδο και τοῦ λέει:

«'Αν τολμήσει, Μεγκλειότατε, νά περυσιαστεί μπροστά σου ο κ. Σκουζέ, νάν τοῦ πείς».

— 'Ο φίλος μου κ. Τιμ. Σταθ. κάθεται στην δδὸ Νικηφόρου, δίπλα σέ μιὰ μάντρα, τήν όποίαν δέν έννοεις νά κλείσεις παραβαίνων, σύ, ένας 'Υπουργός τῶν 'Εξωτερικῶν, τῆς 'Αστυνομικῆς διατάξεις τής πατρίδας σου. 'Ενωὸ ή μάντρα αυτή νά κλειστεί....».

Μοναχά Ρωμιός μπορούσε νά κάνει τέτια σκέψη, νά ζητήσει δηλ. από τὸ Βασιλέα τής 'Αγγλίας νάν τοῦ κλείσει τή μάντρα που βρίσκεται πλαῖ σπῖτι του.

κορίτσι πάλε φαίνει όλημερίς πάνω στὸν άργαλειό τί νά κάνουμε; τὸ ξέρω πούναι ζώρικα κι άταχτα τὰ πράματα, για νά φιλέψω κι άλλονα!

— Ξέρεις, σταυρομάννα, τί λέει μιὰ παροιμία; ή πάστρα κ' ή τάξη κάνουνε μισή άρχοντιά; θά τήν άκουσες τοῦ λόγου σου, βέβαια; παραξευθέντα που είδα έτσι άταχτο τὸ σπῖτι σας, γιατί πολὺ αλλοιωτικὸ τὸ θυμώμανε...

— 'Ε παιδί μου! ή φτώχεια τὸν αλλάζει τὸν άνθρωπο! θά κατοπεράσης λιγάκι δῶ μέσα; δέν είπαμε πὸς πολλὰ πράματα δέ θά βρῆς;

— Τοῦ λόγου σου, πούσαι γριά, έχεις δικιο, μά τὸ κορίτσι πρέπει νά θυμάται τήν παροιμία μου — πρόστεσε τὸ παιδί χαμογελασμένο.

— Τάκους μωρή; τάκούω, νά λές, πανάθεμά σε, ναί! που δέν πιάνεις σκούπα στο χέρι! τεμπέλα, κακόσυρτη! μ' έκανες ρεζίλι...

'Η Λενιώ ροδοκοκκινισμένη πὸ τήν ντροπή δέν κοτούσε νά σηκώσει ψηλά τὰ μάτια τής; ένιωθε πὸς κείνητε χτυπούσανε πρώτα πρώτα τοῦ παλλικαριού τὰ λόγια, γιατί στα χέρια τὰ δικά της τὸ σπῖτι άφινότανε; αστισμένη, με τὰ μάτια έτοιμα νά κλάψουνε, ψιθύρισε στή μάννα τής:

— Είναι καθημερινή σήμερα, μάννα, κ' είχαμε και πλύση... ξέχασες;

Και νά που βγαίνει σωστό ο,τι είπαμε, πὸς ο Σταθόπουλος είναι ο πιὸ Ρωμιός χρονογράφος, αληθινός Ρωμιός σέ όλα του.

ΚΑΤΟΥ

από τὸ Παλάτι, τή στιγμή που οί Βασιλιάδες βοισκόντουσαν στο μεγάλο μαρμαρένιο μπαλκόνι και χαιρετούσανε τὸν ένθουσιασμένο λαό, κάποιος Ρωμιός πετώντας τὸ καπέλλο του στὸν άέρα ξελαρυγγιάστηκε φωνάζοντας

— Ζήτω τὸ Κορδόνι!... Κορδόναρος!...

Δυο τρεις γερές σθερκίες τὸν κάνανε νά νιώσει πὸς τὸ Κορδόνι δέν είχε καμιά σέση με τήν ύποδοχή τοῦ 'Εδουάρδου και πὸς οί χαρισάμενες μέρες σθήσανε πιά για νά ξαναφέξουνε με τίς καινούριες 'Εκλογές.

Νόστιμη εῖταν κι αυτή ή κουβέντα που έγινε με τζῷ αὐτονοῦ και τοῦ άλλουνοῦ που τῷδωσε τίς σθερκίες.

— Κόσμο βλέπω, Ζήτω άκούω, Κορδόναρος λοιπόν! ..

— Τί κορδόνι, μωρέ, και τήν κακή σου μέρα; Κορδόνι κ' 'Ελιά γενήκαμε σήμερα ένα κ' ύποδεχόμαστε τὸ Βασιλιά τής 'Αγγλίας.

— Δίκιο έχεις!

'Ας καμαρώνει λοιπόν ο 'Εδουάρδος πὸς για χάρη του συμμαχήσανε κάτου από τὸ Παλάτι.... και τὰ δυο πολιτικά κόμματα.

Η ΠΡΟΦΗΤΙΚΗ

Μούσα μάς φώναξε και τούτη τή φορά τήν 'Αλήθεια. 'Ακούστε την:

*Σέ μαρμαρένια θέατρα
με άρχαία καρναβάλια
παιζογελοῦσε ένας λαός τὸν ξεπεσμό του...*

Παιζογελοῦσατε— νά ή αλήθεια, ή μεγάλη αλήθεια που ξεπηδάει όχι από τήν ψυχή τοῦ ποιητή, μά από τὰ γύρω μας, από τή μούρλια που μάς έχει πιάσει όλους για τὸς άγῶνες. 'Αν έφερνε, είπαμε, ο Ράλλης έφτά όχτώ βουλευτάδες στην 'Αττική θάχαμε τίς σανίδες; κι ά δώσει ο Θεός και νικήσουμε στο δρόμο τοῦ Μαραθῶνα, νάν τὸν έχουμε σίγουρο τὸν καινούριο πόλεμο. Δέν ξέρουμε αν τέτιο μεθήσι τὸ κάνουν και άλλοι λαοί, μά σέ μάς πιά κατήνησε φυσικό μας.

— Πανάθεμά σε, ναί! Μωρή, δέν έκανα καλήτερα ένα κουβάρι κλωστές, μόν' έκανα σέβανε; μπρέ οί καλές νυκοκυράδες περιμένουνε τήν Κυριακή για νά παστρέψουνε; άχαίρευτη, τεμπέλα!

— 'Ε, ε! δέν είπαμε δά και νά μαλλώσετε! — είπε τὸ παιδί φοβισμένο, σάν είδε τής μάννας τὰ γέλια— Τὸ κορίτσι φαίνεται καλό και φιλότιμο; μοναχό του λίγο λίγο θά τὰ κόψη τὰ ψευδάδια του!

— 'Η καλή μέρα, γιέ μου, πὸ τὸ πρωί φαίνεται... Σήκω, μωρή, γλήγορα! 'Ας νά τρίψης καλά τὸ τηγάνι με σάχτη, ξέπλυνέ το παστρικά και τηγάνισε πεντέξη αυγά νά φῆμε; έλίτσες, αυγά, λίγο κρασί, θά κουτσοπεράσουμε... 'Αλλοτες έβαζα τρία τέσσερα βαρέλια κρασί για τὸ σπῖτι μου; τώρα τρομάζω νά βάλω ένα κουτσοβαρελέκι, για τίς γιορτές μονάχα και για κανένα ξένο!

— Όλα ναι καλά και άξια, κυρά μου; μην πειράζεσαι για μένα κ' είμαι βολικός άνθρωπος.

— Θά σου στρώσω ύστερα παστρικά τοῦ λόγου σου, πὸ τήν κασέλα; μή θαρρείς δά πὸς είμαστε κατά ντίπ γύφτοι! έχω κάτι φυλαμένο για τὸ κορίτσι.

— Σέ βεβαιώνω πὸς περνῶ μιὰ χαρά με τήν άντρομιδα και τὸ παλτό μου; γῶ είμαι στρατιωτικά μαθημένος κι όπου βρεθῶ δέ χάνομαι!

ΣΤΗΝ «ΕΣΤΙΑ»

τής προπερασμένης Πέμπτης (30 τοῦ Μάρτη) δημοσιεύτηκε τὸ ακόλουθο ποίημα, για μνημόσυνο τοῦ Τρικούπη, με τήν ύπογραφή «'Ενας ποιητής» και με στίχους τόσο γιομάτους και τόσο δυνατούς που προδίνουν τὸ χέρι που τοῦς έγραψε.

*Σέ μαρμαρένια θέατρα, με άρχαία καρναβάλια
Παιζογελοῦσε ένας λαός τὸν ξεπεσμό του
Κ' ήρθε τὸ μέγα μήνυμα και φέρνει τὸ χαμό Του...
Βογγήστε βόγγο άπαλπισιάς, κορφές και περιγιάλια!*

Και τίποτα δέν άλλαξε, μηδὲ τὸ πῶς τής μέρας, Μηδὲ ή χαρά τοῦ γιορταστή; και πέθανε ο Πατέρας. Κι' άπ' τὸ ξεπέντωμα σκληρό, στοῦ μεθυστοῦ τή βράτη, Τὸ τέκνο σέ δρασκελίητε, Νεκρέ, για νά προγράτη!

Μά εῖν' ένας Νουός, ο δικαστής, μιὰ Μούρα, ή έκδική- [τρα]

Πέφτε, λαέ, και φρονιάζε και δίνε τίμια λύτρα
Κι άφέντες σου έχει τύρανους, τούρκους, λησταδες, μπρά- [ξους]

Και ζήτε μπαίγιο τῶν κακῶν και σκλίβος μέσ' στοῦς [σκλίβους]

'Όσο που νάβη τοῦ Καιροῦ τὸ πλήρωμα και σάρκα
Νέξ ή ψυχή Σου νά ντυθῆ, και νά ξεναποβείλῃς
'Από μακρὸ μ' ένα χρυσό τιμόνι σέ μιὰ βάρκα
Τής Πολιτείας κυβερνητής και τής άνεμοζάλης.

Κι ως τότε θά είναι ή μνήμη Σου σάν τὸ χλωρό σου μνη- [μα]

'Εσένα που ήταν ή ζωή σέ χωρισμένος βράχος
'Αναθός, κι από τὸ βοοριά άκρμένος κι άπ' τὸ κύμα,
Κι άπάνω άπ' όλους τοῦς άκρούς; άσάκευτος, μονάχος.

Και πάντα θά είναι ή μνήμη Σου σάν τὸ χλωρό Σου μνη- [μα]

Και στο μνημόσυνό Σου,
Σάν κάποια άλύπητη ποιή, σάν ένα βαρὸ κρίμα,
Σάν κότμου καταποντισμό θά κλαῖμε τὸ χαμό Σου.

ΕΝΑΣ ΠΟΙΗΤΗΣ

ΔΑΣΚΑΛΟΠΑΖΑΡΟ

Φίλε «Νουμά»,

Γιατί άπορεί ο Α. Α. πὸς ο άχθιος Μιστριώτης λέει αλόκληρον τήν πολιτείαν; Μερικοί έτσι τή φαντάζονται τήν πολιτεία, σάν όρεχτικώτατη πύττα δηλαδή.

ΕΝΑΣ

— Όύλα, μωρή, παστρικά φέρνε τα, νά μη συχάινεται τὸ παλλικάρι...

— Μάτια νάν τὰ κάνω ταύγά, μαννούλα;

— Χτυπητά καν' τα κι αν έχουμε λίγο τυρί κόψε μέσα φέτες; πιάσε και λιγάκι κρασί νά ζεστοκοπηθούμε.

— Κρύο, αλήθεια, πσυγτερό άπόψε — είπε τὸ παλλικάρι ζυγώνοντας τὸ τζάκι για νά σκαλίση τή φωτιά πουκαίγῃ. Στά ξένα πουμένα, στην 'Αμερική, κάνει χοντρό κρύο, χιόνι ένα μπόι, μά δέ σου περνάει τὸ κόκκαλο σάν τὸ δικό μας.

— Στην 'Αμερική τὸ λοιπόν εῖσουνε; — τάπουκρίθηκε ή γριά μ' άναστεναγμό, σάν κάτι χλιθερό νά θυμήθηκε.

— 'Ελειπα κείθε πολλὰ χρόνια, πὸ παιδί, και σάν έπιασα λίγα παραδάκια ποφάσινα νά γυρίσω πιά στην πατρίδα μου, νά ξαποστάσω. Τυραγιστήκανε τὰ νιάτα μου, κερά, ως νά μπῶ σέ τάξη ο ιδρωτάς μου αίμα γίνηκε!

— 'Αχ! ή μαυρομοίρα, ή κακόσυρτη. Εῖχα κ' εγὼ ένα μοναχογιό καμαρωμένο, που σάν όρφανεύτηκε μούφυγε μ' άλλα παιδιά για τήν 'Αμερική, τάχα νά πλουτίση; βλέπεις, άκούγαμε στο χωριό πὸς ο τάδε και ο δείνας βγάλανε κεί παραδες, παντρίψανε τίς άδερφές τους, ξεχρέωσανε τοῦς γονιούς τους,

ΔΙΨΑ

"Αντρας έχω σέβικησα στην κάλη· τὸ ποτήρι
Σεχειλήτῳ τοῦ ἔρωτα σου πῆρα τὸ χρυσὸ
Καὶ τῶρα στὰ χεῖλη μου τὰ πυρωμένα κι' ἤπια
Καὶ μεθυσμένος ἔπειτα στὸ πέταξα ἄδειαν.

Καὶ σοῦ εἶπα: Ξαναγίνομαι· το! Θέλω νὰ πῶ ἀκόμα,
Πολὺ διψῶ, δῶσε μου πῶ ἀψότερο ποτὶ.
Καὶ τὸ ποτὶ, ἀλλοίμονοι ἦταν πικρὸ φαρμάκι·
Τὸ στραγγισα στὰ χεῖλη μου καὶ μέθυσα μαυτὸ.

Καὶ πάλι σοῦ εἶπα: Δῶσε· με κ' ἡ δίψα μου δὲ σβύνει,
'Ας εἶναι κι' ἀπ' τὸ δούτερο ἀψότερο πολὺ.
Καὶ μοῦδωσες τὸ θάνατο μὲς τὸ χρυσὸ ποτήρι·
Μ' αὐτὸ μονάχα ἡ δίψα σου, μοῦ εἶπες, θὰ σβουστῆ.
Περάσας, Μάρτη 1906.

Γ. Σ. ΖΟΥΦΡΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΠΡΩΤΟΜΑΘΗΤΗ

ΑΘΡΩΠΙΝΟΣ ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΣ

ΜΕΡΟΣ ΕΧΤΟ

Πῶς ὁ ἀέρας ἀλλάζει τὸ
αἷμα. Ἀνασασμός

36. Σὰς εἶπα πρὶν πῶς τὰ ποντίκια μας καὶν-
καίνε μὲ τρόπο ὄγρῳ δίχως φλόγα ἢ φῶς. Κι' ἀντίς τὰ
ποντίκια μας, καλύτερα νὰ πῶ πῶς ὄλο τὸ κορμὶ μας
καίει, μερικὰ του μέρη καίγοντας πολὺ δυνατώτερα
παρὰ ἄλλα.

Ἄ μάθατε μιὰ σταλιχὴ Χημεία, θὰ ξέρετε τί γίνε-
ται ἅμα βάλεις ἓνα κερὶ μέσα σὲ σφραλιστὸ γυαλὶ μὲ
ἀγνὸ ἀέρα. Τὸ ὀξυγόνο λιγροστέθει κι' ἀντικατασταί-
νεται μὲ καρβονικὸ ξυνο, κι' ἔπειτα σὲ λίγο σβύνει τὸ
κερὶ, γιὰτὶ δὲν ὑπάρχει ὀξυγόνο νὰ πρῶξει τὸν ὀξιδω-
μὸ ποῦ εἶναι ἡ οὐσία τῆς φωτιᾶς. Καὶ ξέρετε πῶς τὸ
ἴδιο θὰ τύχει, ἀν ἀντίς κερὶ βάλετε κἀνα ποντικᾶκι ἢ
πουλὶ μέσα στὸ σφραλιστὸ γυαλὶ. Τὸ ὀξυγόνο θὰ λείψει,
θὰ παρουσιαστῆ τὸ καρβονικὸ ξυνο, κι' ἡ φλογίτσα
τῆς ζωῆς τοῦ ποντικῶ ἢ τοῦ πουλιῶ σιγὰ σιγὰ θὰ
σβύσει, καὶ σὲ λιγάκι τὸ κορμὶ τους θὰ κοκκαλιάσει.

Μὰ ἔς ποῦμε πῶς βάζεις ψάρι ἢ σάλιγκα μέσα σὲ
ἓνα γυαλὶ μὲ ἀγνὸ δροσερὸ νερὸ, καὶ πῶς ἔπειτα σφρα-
λῶς τὸ γυαλὶ καλά. Στὴν ἀρχὴ θαρρεῖς πῶς δὲν ἔχει
ἀέρα τὸ ποτήρι. Ἐχει ὅμως. Γιατὶ ἂν πάρεις ἀπὸ τὸ

*) Κοίταξε φύλλα 184 185 186 187 188 189 190 191
καὶ 192.

ἀγοράσανε στὴν Ἀθήνα σπίτια κι' ἄλλα θάματα κά-
νανε, πῆρ' ὁ νοῦς μας ἀγέρα! πρῶτ', μεσημέρι, βρά-
δυ, μοῦ κοπανοῦσε τὸ βλογημένο: δὲν εἶναι προ-
κοπή, μάννα, καὶ θὰ πάω νὰ βρῶ τὴ μοῖρά μου! Γὼ
ἢ φτωχῶ δὲν τῶθελα κατὶ κακὸ προμάντευμα, μὰ
ποιὸς μ' ἔκουε; τὰ τωρινὰ παιδιὰ κάνουνε τοῦ κεφα-
λιῶ τους.. ἔφυγε τὸ ἔργο γιὰ νὰ μὴν ξαναγυρίσῃ..

— Πῶς! πέθανε;

— Στὴν ἀρχὴ μὰς ἔγρασε καὶ μαθαίναμε κι'
ἀπ' ἄλλους ὕστερις τίποτα, βουβαμάρα! στὸ τέλος
μάθαμε πῶς σκοτώθηκε στὰ μεταλλεῖα ποῦ δού-
λευε!

— Μπορεῖ νάναί καὶ ψέμα· ποιὸς ξέρει τί γί-
νεται τόσο μακρῶ, στὴν ἔκρη τοῦ κόσμου;

— Ἄ μπᾶ! τώρα; πῶς δεκαπέντε χρόνια ποῦ
μὰς ἔφυγε... Πᾶει αὐτὸς καλῶς του! Γραφτὸ μου
εἴτανε, τῆς ἔμοιρης, νὰ ζῶω τὰ κόλλυβά του!

— Καφερῆ γριά!.. Ἐ! μὴν ἀπελπίζεσαι· κ'
ἔχει ὁ θεός!

— Ἄσε με, χριστιανέ μου, μὴ μὲ κολάζεις!

— Ἄπ' τὸ Θεό, κυρά, ποτὲ νὰ μὴ φεύγεις!

— Εἴχανε νοικοκυρὰ κ' ἔφτασα σ' αὐτὴ τὴν
καταντιὰ ποῦ μὲ γλέπεις· τοῦ πουλιῶ τὸ γάλα
βρισκότανε στὸ σπίτι μου καὶ τώρα πολλὲς φορὲς
καὶ τὸ ψωμί μου λείπει· φεύγεις ἔτσι δὲ πὸ τὸ θεό,

δροσερὸ νερὸ καὶ τὸ βάλεις κάτου ἀπὸ ἀερόπομπα, ἔφκο-
λα τοῦ βγάξεις μπουμπουλῆθρες, ποῦ ζετᾶζοντάς τες
θὰ βρεῖς πῶς κλιοῦν ὀξυγόνο κι' ἄζωτο μὲ λίγο, πολὺ λί-
γο, καρβονικὸ ξυνο. Τὸ νερὸ λοιπὸν κλεῖ λιωμένο ἀέ-
ρα. Ἐτσι ἀφοῦ τὸ ψάρι ἢ ὁ σάλιγκακας μένει λίγη ὥ-
ρα μέσα στὸ γυαλὶ μὲ τὸ ἀγνὸ νερὸ, θὰ δεις πῶς σιγὰ
σιγὰ ἡ ζωὴ του θὰ σβύσει, ὅπως τοῦ πουλιῶ μέσα στὸ
γυαλὶ μὲ τὸν ἀέρα· κι' ἂν τότες τραβήξεις τὸν ἀέρα
ἀπὸ τὸ νερὸ καὶ τὸν ζετᾶσεις, θὰ βρεῖς πῶς ὀξυγόνο δὲν
ἔχει παρὰ τιποτένιο ποσὸ καὶ πῶς ἀντικαταστήθηκε
μὲ καρβονικὸ ξυνο.

Βλέπετε λοιπὸν πῶς ὁ ἀέρας ἀνασάινεται, ποῦ λέ-
με, κι' ὅταν ἀκόμα εἶναι λιωμένος μέσα σὲ νερὸ.

Τῶρα ἔς ξαναγυρίσουμε στὸ ποντίκι τοῦ κορμιῶ
μας. Ὅταν παρατηροῦσες τὴν κυκλοφορία μέσα στὸ
ποδάρι τοῦ βάρκακα, μποροῦσες νὰ ξεχωρίσεις ἀρτηρία
ἀπὸ φλέβα, γιὰτὶ μέσα στὴν ἀρτηρία τὸ αἷμα ἔτρεχε
πρὸς τὴς τριχωπῆς, καὶ μέσα στὴ φλέβα ἀπὸ τὴς τρι-
χωπῆς. Κι' οἱ διὸ, ἀρτηρία καὶ φλέβα, εἶταν κοκκινω-
πῆς μὲ ἀπένου κάτου τὴν ἴδια βαφῆ. Μὰ ἂν κατόρθω-
νες νὰ δεις ἀρτηρία τοῦ δικοῦ σου κορμιῶ ποῦ πηγαί-
νει πρὸς τὸ δικέφαλό σου καὶ φλέβα ποῦ ἔρχεται ἀπὸ
τὸ δικέφαλο, θ' ἀποροῦσες πῶς ἀλλιώτικες εἶναι οἱ
βαφῆς τους. Ἡ ἀρτηρία φαίνεται σὰ ζωηρὴ βυσσινῶ,
ἡ φλέβα σὰ βαθιὰ μελιτζανιά. Κι' ἂν κενθήσεις καὶ
τὴς διὸ, τὸ αἷμα ἀπὸ τὴν ἀρτηρία θὰ πεταχτεῖ μὲ κύ-
μα ζωηρὸ βυσσινῶ, κι' ἀπὸ τὴ φλέβα θὰ βγεῖ σὰ μὲ βα-
θιὰς μελιτζανιὰς μπουμπουλῆθρες. Ὅπου κι' ἔ βρεῖς
ἀρτηρία καὶ φλέβα, τὸ αἷμα (μὲ μιὰ μεγάλη ἐξαιρέση
ποῦ θὰ σὰς τὴν πῶ σὲ λιγάκι) θὰ εἶναι μέσα στὴν ἀρτη-
ρία ζωηρὸ βυσσινῶ, μέσα στὴ φλέβα βαθὺ μελιτζανῶ.
Ἐτσι τὸ ζωηρὸ βυσσινῶ αἷμα τῆς ἀρτηρίας τὸ λέμε ἀρ-
τηρησο, καὶ τὸ βαθὺ μελιτζανῶ τῆς φλέβας τὸ λέμε
φλεβῆσο.

Ἀπὸ ποῦ ἡ διαφορὰ τους;

Ἄν τραβήξεις ἀρτηρησο αἷμα, ὅπως τραβήξες πρὶν
τὸ νερὸ ὅπου ἔβαλες τὸ ψάρι, θὰν τοῦ βγάλεις μερικὸν
ἀέρα, ἢ καλύτερα ἀέριο· μάλιστα πολὺ περισσότερο
ἀέριο παρ' ὅ,τι ἔβαλες ἀπὸ τὸ νερὸ. Ἐνα κατοστάρι
αἷμα θὰ σοῦ δώσειμισὸ κατοστάρι ἀέριο. Καὶ τὸ ἀέ-
ριο ἀπὸ, ὅταν τὸ ζετᾶσεις, θὰν τὸ βρεῖς πῶς δὲν εἶναι
ἀέρας, δηλαδὴ πῶς δὲν εἶναι κανωμένο ἀπὸ ἓνα μεγά-
λο ποσὸ ἄζωτο καὶ λίγο ὀξυγόνο· ἔχει πολὺ λίγο ἄ-
ζωτο, μὰ πολὺ ὀξυγόνο, κι' ἀκόμα περισσότερο καρβου-
νικὸ ξυνο.

Ἄν ὅμως τραβήξεις φλεβῆσο αἷμα, θὰ βγάλεις ἀ-
πάνου κάτου τὸ ἴδιο ποσὸ ἀέριο, μὰ μὲ πολὺ διαφορε-
τικὰ συστατικά. Δηλαδὴ τὸ λίγο ἄζωτο θὰ εἶναι τὸ
ἴδιο ἀπάνου κάτου ποσὸ, μὰ ὀξυγόνο δὲ θὰ βρεῖς παρὰ
ὡς μιστὸ, ἐνῶ τὸ καρβονικὸ ξυνο θὰ ἔχει πληθύνει
πολὺ.

Ἀπὸ τὴν λοιπὸν εἶναι ἡ πρώτη τους διαφορὰ (γιὰτὶ
ἔχουν κι' ἄλλες), πῶς καὶ τὰ διὸ κλιοῦνε λιωμένο ὀξυ-
γόνο, ἄζωτο, καρβονικὸ ξυνο, μὲ τὴν διαφορὰ πῶς τὸ
φλεβῆσο αἷμα κλεῖ λιγώτερο ὀξυγόνο καὶ περισσότερο
καρβονικὸ ξυνο παρὰ τὸ ἀρτηρησο

γιοκά μου, γιὰ δὲ φεύγεις;

— Ὁ Θεός ποῦ τὰ πῆρε πάλε μπορεῖ νὰ τὰ
ξαναδώσῃ..

— Μάννα! νὰ στρώσω τὸ τραπέζι; ταῦτ' ἀ-
γανιστήκανε! — φώναξε ἡ Λενιώ, κρατῶντας τὸ τη-
γάνι μὲ τάχυστὸ μαγέρεμα.

— Στρώσε, μωρὴ, θέλει καὶ ρῶτημα;

— Γιὰ νὰ σὰς πῶ! Σοφρᾶ δὲν ἔχετε; θυμή-
θηκα τὰ παιδιακίσια μου καὶ τὸν πεθύμησα!

— Στρώσε, Λένη, τὸ σοφρᾶ, νὰν τοῦ κάνουμε
τὴ χάρη φέρε κ' ἐλιές καὶ κρασί καὶ ρίξε στὸ τζά-
κι κουτσούρια, νὰ πυρῶση λίγο τὸ ρημάδι μας· ἔμ
δεξιά καὶ ζερβά τρούπες· φράζουμε κι' ὄλο ξέφραγο
εἶναι... Κόπιασε, παλλικάρη, νὰ φάμε· καλῶς ἄρises!

— Καλῶς σὰς βρήκα· πάντα μὲ τὸ καλὸ!

Ὁ σοφρᾶς, τὸ ἱχαμηλὸ κείνο στοργυλὸ τρα-
πέζι, τὸ Τούρκικο, στρώθηκε στὴ μέσα κάμαρα,
μπρὸς στὸ τζάκι γιὰ νὰ ζεσταίνονται κιόλας τρώ-
γοντας. Στὸ μουσαφίρη βάλανε μιὰ μαξιλάρα νὰ
κάτση γιὰ περιποίηση· κείνες στοργυλοκαθίσανε
κατάχαμα, σταυροπόδι. Ἡ Λενιώ οὔλα καθάρια
καὶ ταχτικά φιλοτιμήθηκε νὰ τὰ βάλῃ, ντροπια-
σμένη ἀκόμα πὸ τῆς μάννας τῆς τὰ μαλώματα·
γιὰ νὰ φαντάξῃ κάπως στὸν παράξενο μουσαφίρη
τους, ποῦ ὄλα τὰ στραβοκοίταζε καὶ τὰ ζόμπλιαζε,

37. Τὸ ἀρτηρησο αἷμα, ὅταν περῶ τὴς τριχωπῆς
πηγαίνοντας πρὸς τὴ φλέβα, γάνε ὀξυγόνο καὶ κερδίζει
καρβονικὸ ξυνο. Τί ἔγινε τ' ὀξυγόνο; Ἀπὸ ποῦ ἔρχε-
ται τὸ καρβονικὸ ξυνο; Πηγαίνει κι' ἔρχεται ἀπὸ τὰ
σαρκίνα νησάκια τὰ μεταξὺ στὴς τριχωπῆς, ἀπὸ τὴ
δίχως αἷμα ποντικίνα κλωστή, ἢ ἀπὸ τὸ κοματάκι
πλοκὸ τὸ τυλιγμένο μέσα σὲ τριχωπῆς γιμαῖτες αἷμα.
Τὸ ὀξυγόνο μέσα ἀπὸ τὸ αἷμα τῶν τριχωπῶν περνάει
στὴ σάρκα ἔξω ἀπὸ τὴ σάρκα ὄξω παλὶ τὸ καρβου-
νικὸ ξυνο περνάει μέσα στὸ αἷμα τῶν τριχωπῶν. Κι'
ἀπὸ γίνεται παντοῦ στὸ κορμὶ. Παντοῦ ἡ σάρκα ἀνα-
σαίνει αἷμα, ἀνασαίνει ἀέρα λιωμένο μέσα στὸ αἷμα,
μὲ τὸν ἴδιο τρόπο ὅπως τὸ ψάρι ἀνασαίνει τὸ νερὸ, δη-
λαδὴ ἀνασαίνει τὸν ἀέρα τὸ λιωμένο μέσα στὸ νερὸ.

Παντοῦ ἀπὸ γίνεται, μὲ μιὰ ἐξαιρέση ὅμως. Ἐ-
χουμε μιὰ ἀρτηρία μὲ τὸς κλάδους τῆς ὅπου τὸ αἷμα
δὲν εἶναι ζωηρὸ βυσσινῶ ἀρτηρησο, παρὰ βαθὺ μελιτζα-
νῶ φλεβῆσο. Καθὼς κι' ἔχουμε μερικὲς φλέβες ὅπου τὸ
αἷμα δὲν εἶναι βαθὺ μελιτζανῶ φλεβῆσο, παρὰ ζωηρὸ
βυσσινῶ ἀρτηρησο. Τὴς ξέρετε πῶς εἶναι. Εἶναι ἡ πλε-
μονικῶ ἀρτηρία κι' οἱ πλεμονικῶς φλέβες. Τὸ αἷμα μέ-
σα στὴς πλεμονικῶς φλέβες κλεῖ πῶτερο ὀξυγόνο καὶ
λιγώτερο καρβονικὸ ξυνο παρὰ τὸ αἷμα μέσα στὴν
πλεμονικῶ ἀρτηρία. Γιατὶ ἔχασε καρβονικὸ ξυνο καὶ
κέρδισε ὀξυγόνο καθὼς περνοῦσε τὴς τριχωπῆς τῶν
πλεμονιῶν.

38. Τί εἶναι τὰ πλεμόνια; Καθὼς τὰ εἶδες μέσα
στὸ κουνεῖλι, ἢ ἂ θέλεις στὸ πρόβατο, εἶναι ζαρωμένα
καὶ λαπαδιαστά. Σὲ λίγο θὰ μάθουμε τὸ γιὰτὶ. Μὰ ἔ
φυσήσεις μέσα τους ἀπὸ τὸ λαρύγγι ποῦ χωρίζεται σὲ
διὸ κλαδιά, ἓνα κλαδί γιὰ κάθε πλεμόνι, φουσκώνουνε
σημαντικᾶ. Εἶναι δηλαδὴ καθαφτὸ φῦσκος ποῦ μπο-
ρεῖς καὶ τὴς γιομίζεις ἀέρα, μὰ ποῦ ἂν τὴς ἀφίσεις, ἀ-
μέσως ἀδύχουν παλὶ.

Εἶναι φῦσκος περίεργα φτιασμένες. Φαντάσου ἓνα
κοντόχοντρο χαμῆδεντρο καταφορτωμένο φύλλα, μὲ τὸν
κορμὸ του καὶ τὰ κλαδιά, μεγάλα καὶ μικρὰ, ὡς στὰ
πῶ μικροῦτσικα κλωνάρια, ὄλα κούφια μέσα· φαν-
τάσου ἔπειτα καὶ τὰ φύλλα πῶς κι' ἀπὸ εἶναι κούφιος
φῦσκος κολλημένες στὰ πῶ μικρότερα κούφια κλωνα-
ράκια καὶ κανωμένες ἀπὸ ψιλή, μὰ δυνατὴ ὅμως κι'
ὑπερβολικᾶ λαστικῶ οὐσία. Ἄ φυσήσεις ἀπὸ τὸ στό-
μα τοῦ κορμιῶ, μπορεῖς νὰ τεντώσεις καὶ νὰ φουσκώ-
σεις ὄλα τὰ κούφια φύλλα· μὰ σὰν ἀφίσεις τὸ φῦσμα,
ἀμέσως τὸ καθένα τους θὰ σωριαστῆ ὄλο καὶ θὰ μα-
ζέψει.

Ὁλόγουρα σὲ τέτια σκαρὶ ἀπὸ κούφια κλαδιά, ποῦ
λέγονται Πλεμονικᾶ Σαληνάρια, κι' ἀπὸ κούφια λα-
στικᾶ φύλλα, ποῦ λέγονται Ἀεροκέλλια, εἶναι τυλιγ-
μένο τὸ πολύπλοκο δίχτι τῶν ἀρτηριῶν, φλεβῶν, τρι-
χωπῶν, μὲ τέτιον τρόπο ποῦ κάθε ἀεροκέλλι, κάθε φου-
σκίτσα, εἶναι κατασκέπαστη ἀπὸ τὸ πῶ ψιλοῦτσικο
καὶ πῶ πυκνόπλοκο δίχτι τριχωπῆς. Φτενοὶ φτενοὶ εἶ-
ναι οἱ τοῖχοι τῶν ἀεροκελλιῶν, τόσο φτενοὶ ποῦ τὸ αἷ-
μα τῶν τριχωπῶν χωρίζεται ἀπὸ τὸν ἀέρα μέσα στὰ

φῦσες καὶ μιὰ καθάρια ποδιὰ, ποῦ σκέπαζε λιγά-
κι τὰ κούρελλια τῆς. Τὸ παλλικάρη ἔτραγε στὰ
γερά, εὐχαριστημένο, σὰ νὰ τὸ φιλέψανε τῶρεγι-
κώτερο προσφάγι· κάνοντας λίγο λίγο κέφι χαμογε-
λοῦσε ποῦ καὶ ποῦ στὴ Λενιώ καὶ χαϊδευτικᾶ τὴν
κοίταζε, καθὼς τούρριχνε κείνη λίγο κρασί στὸ πο-
τήρι του· θαρρετᾶ, μάλιστα, ἦπτε καὶ στὴν ὑγιά
τῆς, στὸ γάμο τῆς, μὰ τὴς ἀθῶες αὐτῆς χωρατά-
δες τοῦ παιδιοῦ δὲν σὶς καλοκοίταζε ἢ γριά· τοῦπε
στεναχωρημένη, μὲ κατεβασμένα λιγάκι τὰ μούτρα
τῆς:

— Γιὰ νὰ σοῦ πῶ, παιδί μου! στὴ Φραγγιά
μαζεύετε παράδες μὰ παίρνετε καὶ παράξενα φερσί-
ματα, ποῦ στὸν τόπο μας δὲν περνοῦνε· ξέχασες,
φαίνεται, πῶς ἰδῶ τίς κοπέλλες δὲν τὴς καλοκοι-
τάζουν τὰ ξένα παλλικάρια, οὔτ' ἀρχίζουν μ' αὐ-
τῆς χαχατουρίσματα. Σοῦ τὸ λέω αὐτὸ σὰ μάννα
σου, γιὰ νὰ μὴ βρῆς ἄλλοῦ τὸν μεπελᾶ σου. Φάε
κι' ἄσ' το τὸ κορίτσι!

— Κακὸ εἴτανε, κερά, ποῦ τῆς εὐκήθηκα στὸ
γάμο τῆς;

— Δὲν ἔχει καιρὸ γιὰ παντρεῖα—ξανάπε ἡ γριά
χολιασμένη—καλὴ φρόνηση, καλὴ δύναμη στὴ δου-
λιά τῆς νὰ τῆς εὐκесαι!

— Ἄς εἶναι κ' ἔτσι! παίρνω τὸ λόγο μου πῶ

αεροκέλλια με όσο γίνεται άπαχο τσώφλι ψιλής ψιλής μεμπράνας, τόσο που καθώς το βαθύ μελιτζανύ αίμα τρέχει μέσα στο πυκνό το δίχτυ, το καρβουνικό του ξυνο ξεφέβγει διάμεσα της φτηνής μεμπράνας πηγαίνοντας από το αίμα στον άέρα, ενώ αντίθετα τ' όξυγόνο από τον άέρα φέβγει μέσα στο αίμα.

Έτσι το βαθύ μελιτζανύ φλεβήσο αίμα που τρέχει μέσα στην πλεμονικιά άρτηρία, καθώς περνά τις πλεμονικές τριχωπές που βρίσκονται άπ' όξω δλόγυρα στα φουσκωμένα αεροκέλλια, αλλάζει στο ζωηρό βυσσινύ αίμα των πλεμονικών φλεβών με το να χάνει καρβουνικό ξυνο και να κερδίζει όξυγόνο.

Άφτό λοιπόν είναι το κρυφό της παντοτινής μας ανάγκης από άέρα. *Η σάρκα μας, ή κάθε λογής και παντού στο κορμί μας, άνασαινει αίμα, το άγνό άρτηρησο αίμα, αλλάζοντάς το σε φλεβήσο άναγνο· σιά πλεμόνια όμως το αίμα το ίδιο άνασαινει άέρα κι' αλλάζει από άναγνο και φλεβήσο σε άγνό κι' άρτηρησο.*

39. Μέσα στις τριχωπές των ποντικιών αιώνια τρέχει αίμα όσο ή ζωή βαστά κι' όσο ή καρδιά έχει τη δύναμη να χτυπά. Κάθε στιγμή καινούργια προμήθια ζωηρό άγνό άρτηρησο αίμα έρχεται κι' αντικατασταίνει το αίμα που κατάντησε βαθύ φλεβήσο κι' άναγνο. Δίχως τον άπαφο άφτόν ξαναγεωμό του αίμάτου κάθε ποντίκι θα στούμπωνε και της ζωής του το καντήλι θα σβούσε.

Μέσα στα πλεμόνια ο άέρας που γιομίζει τα κελιά, αν τον άφίσεις, γλήγορα θα χάσει τ' όξυγόνο του και θα παραγιομίσει καρβουνικό ξυνο· και τότες το αίμα μέσα στις τριχωπές των πλεμονιών δε θ' αλλάζει πιά από φλεβήσο σε άρτηρησο, παρά θα ροβολήσει προς την πλεμονικιά φλέβα βαθύ κι' άναγνο όπως είναι μέσα στην πλεμονικιά άρτηρία. Λοιπόν *άπαράλλαχτα, όπως το αίμα των ποντικιών πρέπει άκατάπαρτα να ξαναγεώνεται, έτσι κι' ο άέρας των πλεμονιών πρέπει άδιάκοπα ν' αλλάζει.*

Πώς κατορθώνεται άφτός ο ξαναγεωμός του άέρα μέσα στα πλεμόνια;

Τού σκοτωμένου του κουνελιού είδες τα πλεμόνια ζαρωμένα, σωριάσμένα, έφκαιρα από τον πιο πολύ τους άέρα, και μισοκρυμμένα στο πίσω μέρος του στήθους (Άχν. 1, ΗΗ). Το κούφωμα του στήθους έμαζε σαν άδιανός χώρος, μόλις μισογιομίζετο από τα πλεμόνια και την καρδιά. Άφτό όμως δεν είναι διόλου το φυσικό τους. Πάρε ένα άλλο κουνέλι, και πριν άνοιξεις το στήθος άνοιξε την κοιλιά και βγάλε όλα τα σωθικά, δηλαδή στομάχι, συκώτι, άντερα κτλ. Έτσι θα δεις περίφημα το φράχτη που, καθώς μάθαμε πριν, είναι δλότελος μεσότοιχος μεταξύ του στήθους και στην κοιλιά· θα παρατηρήσεις τότες πως κάνει καμάρα προς το στήθος, τόσο που ή κατινή άπανωσιά του που κοιτάξεις είναι καλά γουβωμένη. Ά σκηώσεις το κουνέλι από τα πσινά του πόδια με το κεφάλι κρεμασμένο κάτω και χύσεις λίγο νερό μέσα στην κοιλιά, άμέσως θα γίνει σά μια λιμνίτσα μέσα στη ρηχιά τή γούρνα του φράχτη.

Τού κουνελιού ο φράχτης είναι διάφανος διάφανος. Μπορείς διάμεσα του και βλέπεις ως μέσα στο στήθος, κι' έφκολα ξανοίγεις τα τριανταφυλλένια πλεμόνια που λάμπουν από μέσα. Θα παρατηρήσεις τότες που σκεπάζουν όλο πές το φράχτη, μάλιστα γιομίζουν κόλας όλο το κούφωμα του στήθους όσο δεν είναι πιασμένο από την καρδιά.

Με μια τοιμπίδα τώρα πιάσε προσεχτικά το φράχτη καταμεσής και τραβά τον προς την κοιλιά. Θα δεις πως δε θα γείνει άδιος τόπος μεταξύ στα πλεμόνια και στην κοιλιά, παρά τα πλεμόνια θ' άκολουθήσουν το φράχτη, και θα βρίσκονται τόσο σιμά του ό-ταν είναι τραβηγμένος κάτω όσο κι' όταν έμνε άπάνου άτραβηχτος.

Μ' άλλα λόγια, όταν ο φράχτης κάνει καμάρα όπως τότες βλέπεις σαν άνοιγεις την κοιλιά, τα πλεμόνια γιομίζουν όλο το στήθος· κι' όταν κατεβάξεις το φράχτη και μεγαλώσεις το κούφωμα του στήθους, τότες τα πλεμόνια φουσκώνουν τόσο που πιά το γιομίζουν όλο.

40. Και πως φουσκώνουν; Τραβώντας άέρα από το λαρύγγι. Άν άφιγκραστείς, θ' άκούσεις ίσως τον άέρα που χύνεται μέσα καθώς τραβάς κάτω το φράχτη· κι' ά δέσεις το λαρύγγι ή βουλώσεις τη μύτη και το στόμα, θα δεις πως σαν τραβάς ο φράχτης άντιστέκει άρκετά, γιατί δε μπαίνει καινούργιος άέρας στα πλεμόνια.

Τώρα με μια βελόνα τρύπα το φράχτη ως μέσα στο κούφωμα του στήθους δίχως να πληρώσεις τα πλεμόνια. Θ' άκούσεις άμέσως ένα ξέαφο φύσημα, και τα πλεμόνια θα ζαρώσουν τόσο που μόλις θα φαίνονται. Δε θα βρίσκονται πιά κοντά στο φράχτη όπως πριν· κι' αν άνοιξεις το στήθος, θα δεις πως ζαρώσανε στο πίσω μέρος του θώρακα όπως τα είδες πριν μέσα στο πρώτο κουνέλι. Το φύσημα είναι μέρος άέρας που βγαίνει από τα πλεμόνια, και μέρος άέρας που χύνεται μεταξύ στους τοίχους του στήθους και στο έξωτε-ρικό των πλεμονιών.

Πριν όμως άνοιξεις το στήθος, τραβά άπάνου κάτω το φράχτη όπως πριν τον τρυπήσεις. Θα δεις πως τα πλεμόνια δε σαλέθουν το παραμικρό. Μένουν δλό-τελα ήσυχα κι' άφούσκωτα. Γιατί τραβώντας το φράχτη άπάνου κάτω, στέλνεις άέρα διάμεσα της τρύπας μέσα κι' όξω από το κούφωμα του στήθους, έχι όμως μέσα κι' όξω από τα πλεμόνια όπως πριν.

Έτσι βλέπεις το στήθος πως είναι κατάνειστο θαλάμι, και τα πλεμόνια, σαν είναι άτρυπητοι οι τοίχοι τους, πως είναι πάντα τενωμένα, κι' είναι τενωμένα άκόμα και τότες όταν του φράχτη ή καμάρα άνεβαίνει όσο μπορεί να πάει.

Μά γιατί τα πλεμόνια είναι έτσι πάντα τενωμένα; Γιατί το στήθος είναι κατάνειστο, έτσι που δε διαπερνά άέρας στο χώρο το μεταξύ στα πλεμόνια και στους τοίχους του στήθους; Θα ξέρετε ίσως από τη Φυσική πως ή άτμόσφαιρα ζουπάει κάθε πράμα. Ζουπάει λοιπόν και κάθε μέρος του κουνελιού· το έσωτε-ρι-

κό του λαρυγγιού, το έσωτερικό των πλεμονιών, το έξωτερικό της κοιλιάς. Έτσι ζουπάει και την κατινή άπανωσιά του φράχτη και τότε σπρώγει προς τ' άπανου του στήθους όσο μπορεί να πάει. Μά πολύ δε μπορεί ν' άνεβεί, γιατί οι άκρες του είναι δεμένες στους στεριωμένους τοίχους του στήθους. Το ίδιο, ή άτμόσφαιρα ζουπάει και το έξωτερικό του στήθους, μά δε μπορεί πολύ νάν το ζουλήξει, γιατί οι τοίχοι του είναι χοντροί.

Άν οι τοίχοι του στήθους ήτανε μαλακοί και σχηλοί, ή άτμόσφαιρα θάν τους έσπρωχνε ως άπάνου, και μέσα τους θα ζουπούσε και το έξωτερικό των πλεμονιών· μά όντας στεριωμένοι, δε μπορεί. Οι τοίχοι δηλαδή του στήθους δεν άφίνουν το ζούπισμα της άτμόσφαιρας να φτάνει ως στο έξωτερικό των πλεμονιών.

Τα πλεμόνια λοιπόν τα ζουπάει ή άτμόσφαιρα από μέσα κι' έχι άπ' όξω. Κι' άφτό το έσωτερικό τους ζούπισμα κάνει και μένουνε έτσι τενωμένα. Ότα ρουσάς μέσα σε φούσκα, την τετωνώνεις, γιατί το ζούπισμα από το φύσημά σου μέσα στη φούσκα είναι δυνατώτερο παρά το ζούπισμα της άτμόσφαιρας άπ' όξω. Άν άντις να κάνεις το μέσα ζούπισμα δυνατώτερο από το όξω, ζουπήσεις άνάποδα, δηλαδή λιγώτερο άπ' όξω παρά ό,τι από μέσα (όπως ότα μέσα σε αερόπομπα βάλεις φούσκα), το ίδιο θα γίνει· ή φούσκα θα τενωθεί. Κι' άφτό σωστά κάνουν οι τοίχοι του στήθους· λιγοστέθουν το ζούπισμα το άπ' όξω από τα πλεμόνια και το κάνουν μικρότερο παρά το άπ' μέσα, κι' έτσι, όσο οι τοίχοι του στήθους είναι γεροί, τα πλεμόνια τενωούνται πάντα και μένουν τενωμένα.

Άν όμως τρυπήσεις το στήθος και μπεί ο άέρας στο χώρο το μεταξύ στα πλεμόνια και στο στήθικό τοίχο, τότες της άτμόσφαιρας το ζούπισμα άγγίζει το έξωτερικό των πλεμονιών. Έχοντας τότες ίσο ζούπισμα έξωτερικά κι' έσωτερικά των πλεμονιών, τίποτα δεν τα τετωνώνει, κι' έτσι ζαρώνουν και ξαναπαίρνουν το φυσικό τους όγκο, το ίδιο όπως ή φούσκα όταν πιά δε φουσάς μέσα της ή ότα τη βγάξεις από την αερόπομπα.

Άν πριν τρυπήσεις το φράχτη τον τραβήξεις κάτω, λιγοστέβεις άκόμα περισσότερο το άπ' όξω ζούπισμα των πλεμονιών, και τότες το έσωτερικό ζούπισμα τα φουσκώνει και τα κάνει να κατεβούνε άκολουθώντας το φράχτη. Μά τότες τετωνώνονται άκόμα πιο πολύ, τόσο που αν άμολήσεις το φράχτη και πιά δεν τον τραβάς, τα πλεμόνια γυρίζουνε στο φυσικό τους όγκο, άδικάζοντας μέρος του άέρα τους κι' άνεβάζοντας μαζί τους το φράχτη. Άν είταν τρύπιος πουθενά ο στήθικός τοίχος, τότες, είτε κατεβάζεις είτε έχι το φράχτη, δεν αλλάζει το έξωτερικό ζούπισμα των πλεμονιών. Το άτμοσφαιρικό ζούπισμα έσωτερικά κι' έξωτερικά είναι το ίδιο, κι' έτσι τα πλεμόνια μένουν άκίνητα.

Όταν κατάνειστον στήθους το φράχτη τον κατεβάξεις, το άτμοσφαιρικό ζούπισμα διάμεσα του λαρυγγιού στέλνει άέρα μέσα στα πλεμόνια και τα φουσκώ-

σω — της άποκρίθηκε το παιδί χαμογελασμένο...
— Έχεις του λόγου σου άδερφή;
— Έχω δυό· τή μια παντρεμένη και την άλλη άνύπαντρη, στής Λενιώς τα χρόνια· πρώτα ο Θεός, μικρή θα την παντρεύω· σά γενούνε τα κορίτσια δεκάξη χρονών πρέπει να νοικοκυρεύονται!
— Άει, μωρή Λενιώ, σήκου γρήγορα· ψήσ' τον καφέ του παιδιού κι' έμε να πλαγιάσας... Πού λές, παλλικάρη, καλό ναι να παντρεύονται μικρά τα κορίτσια, μά σαν έχουνε παράδες και μπορούν να βρουν γαμπρούς που νάζιζουνε· σαν είναι φτωχά τα δύστυχα, σαν το δικό μου, ποιός τώρα τα παίρνει μοναχά για την όμορφιά τους ή την προκοπή; πρέπει να δουλέψουνε πρώτα, να κάνουνε τα προικιά τους, νάχουνε και κανένα κομπίδεμα, για να βρεθί και γι' αυτά κανένας νοικοκύρης είναι δύστυχα τα χρόνια τώρα· δε γλέπεις, δώ άκόμα στο χωριό, πως δεν παντρεύονται τα παιδιά δίχως προίκες; άφισε τώρα τί γίνεται στις πολιτείες! Νάν της δώσω κανένα του σωρού, όπως έκανα στη μεγάλη μου θυγατέρα, δεν τόχω σκοπό· θάναι μεγάλη άμαρτία στο λαμό μου! Η πρώτη κάποιον άγάπησε και τον ήθελε σώνει και καλά μ' όλες τις φωνές και τις συμβουλές μου· μπρέ στάσου, κόρη μου, και δε σε πήρανε τα χρόνια, στάσου να βρεθί κάποιος να σε χορ-

τάση ψωμί, έχι! τούτονε θέλω, δεν παίρνω άλλο! Έ! έμε το λοιπό στο καλό και χτύπα το ξερό σου στον τοίχο!.. Της τον έδωσα! Τώρα; γδύμνια, φτώχια, πείνα και πεντέξη παιδιά, που τόνα την τραβά πό δώ και· τ' άλλο πό κεϊ. Τη γλέπω και μου καίγεται ή καρδιά μου... Ά, στη Λενιώ δε θα γενή το ίδιο πράμα· ως παντρευτή και τριαντάρα!
— Να με συμπάθης ο άφέντης σά δεν είναι καλός ο καφές—είπε ή Λενιώ δειλά, κενώνοντας τον καφέ στο φιλτζάνι—Μεϊς έδώ δεν τον φήνουμε συχνά και δεν είμ' επιδέξια σε δαύτο!
— Όμορφος είναι, κοπέλα μου· καύμακλίδικος, όπως τον θέλω.
— Και τί ώρα, ρώτησε ή γριά, με το καλό θα φύγης;
— Το γαιδοϋρί μου τόχω δώ πάρα κάτω σ' ένα χάνι· πρώι πρώι θα πά να το πάρω και θα το στρίψω· λαχτάρισα να δώ το σπιτι μου, τη μάννα μου, χήρα την καφερή σαν και σένανε...
— Γώ δεν είχα ή μαύρη την τύχη να δώ έτσι ξαφνικά τον έρχομό του γιού μου. Κακόμοιρε Γιάννη! Σ' επαγ' ή κακιά ώρα, σ' έπιξε το ροιζικό μου, της άχαίρευτης!.. Πως σε λένε σένα, παιδί μου;
— Γιώρηγη...

— Άς είσαι καλά...
— Είρεις, κυρά, πολλοί που ταξειδεύουνται δε γράφουνε, δε μαρτυράνε που δουλεύουν, ως να μίσσους παραδάκια και τότες μια και καλή φανερώ-νουνται. Ποιός το ξέρει τί γίνεται και με το γιό σου...
— Καλέ έστ' αυτά! Θα ζούσε μίνα το παιδί μου και δε θήστανε παράδες στη μάννα του; αυτά ναι παραμύθια, με το συμπάθειο, και δεν πιστεύονται. Το παιδί μου είτανε πονετικό και δε θα μ' άφινε να φοβώ τόσα χρόνια στη φτώχια...
— Έχεις τις έλπιδες σου στο θεό, γριά μου! Δε σου λέω άλλο λόγο...
— Άσε με, χριστιανέ μου, στο χάλι μου!
— Έχεις όμορφο και ζυπνό κορίτσι, σταυρομάννα· γώ θα σου βρω γαμπρό να σάς χορτάση ψωμί, να τον βάνης στη θέση του παιδιού σου· έγγονα σου και δεν είναι πολύ παράξενο να γενούμε και κομπάροι!
— Καλά! βρες πρώτα το γαμπρό και γινόμαστε—τούπε ξερά ή γριά, σά να μ' έδινε πίστη στα λόγια του.
— Θα της βρω γώ της Λενιώς ένα όμορφο παλλικάρη, ένα λεβεντόπαιδο που να της ταιριάζη...
— Σου τόπα και πριν πως κουβέντες παντριάς με το κορίτσι δε μ' άρέσουνε... Πούσαι, βρέ Λενιώ,

νει. Όταν ἀμολῶς τὸ φράχτη, πὰ τετωμένα πλεμόνια γυρίζουνε στὸ φυσικὸ τους ὄγκο ἀδιάζοντας τὸν παραπανιστὸ ἀέρα ποῖχανε λάβει πόν.

Φαντάσου τώρα τὸ φράχτη πὸς τὸν τραβᾷ κάτω καὶ τὸν ἀμολῶς ρυθμικὰ κάθε μερικὲς στιγμὲς· τί θὰ τύχει; Θὰ τύχει τοῦτο, πὸς κάθε φορὰ πὸς τὸν κατεβάσεις, ἕνα ποσὸ ἀέρας θὰ μπαίνει στὰ πλεμόνια· καὶ κάθε φορὰ πὸς ἀμολῶς, ἕνα ποσὸ ἀέρας θὰ ξαναβγαίνει ἀπὸ τὰ πλεμόνια.

Νά, ἀπὸ γίνεται μὲ τὸν ἀνασασμὸ. Κάθε μερικὲς στιγμὲς—19 φορές τὸ λεπτό—ὁ φράχτης κατεβαίνει, καὶ ἕνα ποσὸ ἀέρας χύνεται μέσα στὰ πλεμόνια διαμέσα τοῦ λαρυγγίου. Ἀπὸ λέγεται Σπνοή. Μὰ ἴσα ἴσα μόλις γίνει ἀπτό, ὁ φράχτης στέκει καὶ δὲν τραβᾷ πικὸ κάτω, καὶ τότες τὰ τετωμένα πλεμόνια γυρίζουνε στὸν πρωτύτερον τους ὄγκο ἀνεβάζοντας μαζί τους τὸ φράχτη καὶ στύφοντας ὅζω τὴν ἀέρα. Ἀπὸ λέγεται Σπνοή.

Καθὼς κατεβαίνει ὁ φράχτης, ζουπάει τὴν κοιλιά· σὰν πάσει τὸ κατέβασμα, μὲ τὴ βοήθεια τῶν σωθικῶν ξανασπρώχνεται ἀπάνου. Ἄ βάλεις τὸ χέρι στὸ στομάχι σου, νιώθεις τὸ στομάχι πὸς τουρλώνει κάθε φορὰ πὸς τὴν ὥρα τῆς σπνοῆς κατεβαίνει ὁ φράχτης, καὶ πὸς ξετουρλώνει κάθε φορὰ πὸς μὲ τὴν ξπνοή γυρίζει ὁ φράχτης πίσω στὸν τόπο του.

(Ἀκολουθεῖ)

ΑΛΕΞΑΝΤΡΑ ΠΑΠΑΜΟΣΚΟΥ

Ἡ Κοινή Γνώμη

ΓΙΑ ΤΟ ΧΑΤΖΙΔΑΚΗ

Κύριε Νουμά,

Ἔχω ἀκουστὰ πὸς εἶσαι ἄνθρωπος πὸς σηκώνει λόγια καὶ δὲ θὰ μαλώσης, πιστεύω, ἂν σοῦ ταράξω λιγάκι τοὺς κύλους. Θέλω νὰ διορθώσης μιὰν ἀνακρίβεια πὸς εἶχες στὸ 189 φύλλο σου, ἐκεῖ πὸς εἶν' ὁ λόγος γιὰ τὴν ἐκκλήσιν τῆς Χρηστομάνικης (τὴν ἐλέω ἔτσι γὰρ συντομίας) ἐπιτροπείας. Ἄδικο ἔχει ὁ ἀρθρογράφος σου νὰ νομίζη πὸς τὴν ἐκκλήσιν κτλ. τὴν ἔγραψε ὁ Χατζιδάκης. Δὲ βλέπει φροδιὸς πλατιὸς ἀποκάτου ἀπλωμένους τόσους Πούλους καὶ Πουλόπουλους, δὲ βλέπει τὸν παπα-Δαμβέργη κτλ τὸν Παλικτσία, δὲ βλέπει κοτζάμ Βάφα πὸς ξέρουμε μὲ πόσο χιοῦμορ γράφει (δῆτε γιὰ παράδειγμα στὴν ἱετροδικαστικὴ του ἐκεῖ πὸς μιλάει γιὰ τὸ πέρασμα τοῦ Ρουβίκωνα), μόνε θέλει καὶ καλὰ στὸ Χατζιδάκη νὰ τὴ φορτώσῃ; Ἐμαθα ἰγὼ θετικὰ ἀπὸ κάποιον Ρωμιὸ πὸς περιεργὸ ἀπὸ μὲνα

κουνήσου!... Στρώσε τὴν ἀντρομίδα νὰ κοιμηθῇ ὁ μουσαφίρης θὰ σηκωθῇ πρῶτ' ἢ ὥρα πέρασε...

Μὲ τὸ κοιμηθῆ ἔδωσε τέλος ἡ γριά στὴν κουβέντα πὸς δὲν τῆς ἄρειε φανερὸ εἶτανε πὸς τὰ χῶρατα τοῦ μουσαφίρη μὲ τὸ κορίτσι τῆς, τὸ χαμογέλιο του, ὁ τρόπος πὸς τὴν κοίταζε, τὰ πικινέματά του, πολλὲς ὑποψίες τῆς βάλανε στὸ ἀπιστο καὶ ὑποψιά-ρικο μυαλό τῆς: μπᾶς καὶ ὁ σκυλόφραγος αὐτὸς βάλθηκε σῶνε καὶ καλὰ νὰ τῆς ξελογιάσῃ τὸ κορίτσι; λίγες ἀτιμίες τάχα γενήκανε σὲ νοικοκυρόσπιτα πὸ τέτοιους μασκαράδες; πὸς στὸ διάλο τοὺς βρέθηκε, ὁ μαυρογόνατος; καλὰ θὰ κἀν νὰ ξεκουμπιστῇ μόλις ξημερώσῃ!

— Τὸστρωσα, μάννα, τὸ κρεβάτι· ἔβαλα δυὸ βελόντες καὶ δυὸ χράμια...

— Καλὰ τὰ κανες! κοίταξε καὶ σὺ παλλικάρη· θάσαι καὶ καλὰ βολεμένος;

— Ὅλα, σταυρομάννα, καλὰ καὶ ἄξια· ἔγνοια σου καὶ θὰ δῆς αὔριο πὸς τὸ ποδαρικό μου θὰ σοῦ φέρῃ γοῦρι!

— Καλὴ νύχτα! Ἄμα θὲς τίποτες τῇ νύχτα μίλα μου λεύτερα... δῶ γιὰ διπλα θὰ στρώσω νὰ κούω...

Ἡ γριά ἔβαλε στὸ τζάκι κἀνα δυὸ κουτσού-

πὸς ὁ Χατζιδάκης ὑπόγραψε μονάχα τὴν ὁμορφὴ ἐκκλήσιν κτλ. χωρὶς νὰ προσθέσῃ κανένα πλουμίδι δικό του. Λοιπὸν μάθε το κ' ἐσὺ καὶ σῶσε τὸ λάθος σου μὲ μιὰ μολυβιά. Ἀγκαλιὰ ἐμένα δὲ μ' ἐνδιαφέρει τόσο ἂν θὰ διορθώσης ἢ ὄχι τὸ λάθος σου, ὅσο θέλω νὰ σὲ κάνω νὰ πάψῃς πειλὸ νὰ μᾶς κοπανίζῃς ἕνα ὄνομα πὸς ἔγινες αἰτία νὰ τὸ βαρεθῶ πειότερο καὶ ἀπὸ τὴ ζωὴ μου ἀκόμα. Ξέρεις δὲ τὸ ἀνέκδοτο ἐκείνου τοῦ ἀρχαίου χωριανοῦ μὲ τὸν Ἀριστείδη. Εἶχε βαρεθῆ ὁ ἄνθρωπος νὰκούη δικαίῳ Ἀριστείδη καὶ δικαίῳ Ἀριστείδη κ' ἤθελε νὰ τὸν ἐξοστρακίσῃ. Τὸ ἴδιο ἔπαθα κ' ἐγὼ μὲ τὸ Χατζιδάκη καὶ σοῦ ζητῶ νὰ τὸν ἐξορίσης, ἕς εἶνε καὶ γιὰ λίγον καιρὸ. Ἄ δὲ μ' ἀκούσης, θὰ βάλω τὸ Βδελλόπουλο νὰ σὲ καταραστῇ. Ἀμὲ πειὰ; Χατζιδάκη καὶ Χατζιδάκη. Θαρρῶ καὶ ὁ Hesselting σοῦ τὸ χτύπησε μιὰ φορὰ πλάγια πὸς τὸν παραπήρες στὸ στόμα σου καὶ κοντεύω νὰ πιστέψω πὸς καλὰ ἔκανε. Νὰ μὲ συμπαθήσης πὸς σοῦ μιλῶ ἔτσι, μὰ βλέπεις εἶμαι ὠχυρο-μένος πίσω ἀπὸ τὸ προσιμὸ μου καὶ δὲ μπορείς νὰ μὲ πῆς τίποτα, ἀφοῦ εἶσαι καλὸς ἄνθρωπος.

Αὐτὰ λοιπὸν ἤθελα νὰ σοῦ πῶ. Ἄν θέλεις ἀκόμα σημειώσε πὸς κ' ἐκείνη ἡ μετοχὴ ἀριστεύσαντος δὲν εἶνε λάθος, ἂν καὶ μπορεῖ ὅποιος θέλει νὰ βάλῃ καὶ ἀριστεύσαντος. Σὰν πολὺ βαρὺ ὅμως τὸ δεύτερο Μὰ τὸ ζήτημα τοῦτο τάφινω νὰ τὸ ξεδιαλύσῃ καλύτερα στὴν ἐξορία του ὁ Χατζιδάκης καὶ σὲ χαιρετῶ μὲ πολλὲς καὶ βαθύτατες ὑποκλίσεις.

ΠΑΡΑΠΟΥΛΟΠΟΥΛΟΣ

Ο,ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

— Ἡ εἰκόνα τοῦ Κ. Παλαμᾶ πὸς δημοσιεύουμε στὸ σημερινὸ φύλλο εἶναι καμωμένη ἀπὸ τὸν Ἀντρέα Καρκαβίτσα.

— Ὁ Καρκαβίτσης φωτογραφίζει κιόλας καὶ πολὺ ὁμορφα, καὶ τὴν τέχνη, λένε, τοῦ τὴν ἔμαθε ὁ Ἐπισκοπόπουλος.

— Τοῦ Παλαμᾶ ἄλλη εἰκόνα, ἔξιν ἐκείνη πὸς δημοσιεύτηκε δῶ καὶ δεκαπέντε παρῆπου χρόνια στὴ φιλ. «Ἐστία», δὲν ἔχει δημοσιεῖται. Ἡ δική μας λοιπὸν εἶναι ἡ πρώτη πὸς δημοσιεύεται, κ' ἔχει καὶ τούτη τὴν ἀξία, πὸς εἶναι καμωμένη ἀπὸ τὸν Καρκαβίτσα.

— Γιὰ κάπια ἄρθρα πὸς δημοσιεύθηκανε τίς πράλλες στὰ «Παναθηναίκα» Ἑλληνικὰ καὶ Γαλλικὰ, εἶπε κάποιος δικὸς μας:

— «Ἄν μπορεῖς, ὅσο καὶ ἂν κουράσεις τὸ μυαλό σου, νὰ καταλάβεις τί τρέχει μ' αὐτὰ τὰ ἄρθρα. Γραφτήκανε πρῶτα Φραντζέζικα κ' ὕστερα μεταφραστήκανε Ρωμαίικα;

ρια, γιὰ νὰ καίη καὶ τὴ νύχτα, καὶ τραβήχτηκε νὰ πλαγιάσῃ στὴ διπλιανὴ κάμαρα. Τὸ κεφάλι τῆς εἶτανε βαρὺ, σκοτισμένο, σὰ νὰ τὴ χτύπησε κρασί νεόβγαλτο ἢ καρδιά τῆς ἔσταζε φαρμάκι μὲ τοῦ ἀτμου γιοῦ τῆς τὴν ἐνθύμηση τέτοιος θάτανε καὶ κείνος ἂν τῆς ζούσε, νὰ περᾶσῃ μαζί του χρυσὰ γερᾶματα· τώρα τύφλα παντῶ καὶ κατάρια· σὰν πούλησανε σὲ λίγο καὶ τὸ καλύβι τῆς θὰ πάρῃ, σὰν τρελλή, τὸ μαντήλι νὰ χορέψῃ! Μὲ τίς ἴδιες σκοτεινὲς σκέψεις καθότανε κ' ἡ Λενιώ χάμου, στεναχωρημένη καὶ ἀμίλητη, ἀκουμπώντας τὸ κεφάλι τῆς στὰ δυὸ τῆς χέρια.

— Ἄρῃ, μαυρομοῖρα—τῆς εἶπε σὰν τὴν εἶδε φουρκισμέν' ἡ μάννα τῆς—τί κρατᾶς, ἀρῃ, ἔτσι τὸ κεφάλι σου; γρουσουζὲς πάλι θὰ μὲ κἀνης, πανάθεμά σε; ἄμ ἂν δὲν εἴδουνα, μωρῆ, τέτοια θὰ χανότανε ὁ Γιάννης μας, σὰν τὸ σκυλὶ στ' ἀμπέλι; ἔμε, χάσου γρήγορα, νὰ πλαγιάσῃς!

— Γὼ πάλε φταίει σὰν πέθαν' ὁ Γιάννης μας; ποῖος θεὸς, μάννα, τὸ θέλει αὐτὸ τὸ ἄδικο πὸς μὲ κάνεις; κάθε φορὰ θὰ μὲ τὸ χτυπάς; γὼ σὰς ἔφαγα, ἢ γρουσουζιά μου σὰς φταίει, οὐλα τὰ κακὰ γὼ τὰ φέρνω.. θὰ πάρω τὰ βουνὰ· συχάστετε!

Εἶπε μὲ τὸ δικαίον τῆς ἡ δόλια κοπέλα καὶ κλαί-

Ἡ γραφτήκανε πρῶτα Ρωμαίικα καὶ μεταφραστήκανε ὕστερα Φραντζέζικα; Τόσο Φραντζέζικο εἶναι τὸ ὄρος τους! Καὶ δὲν ἔχει ἄδικο, θαρροῦμε, ὁ φίλος.

— Δὲν πηγαίνει λόγος στὸ Δημ. θέατρο ἂν καὶ ὁ θίασος ὁ Ἰταλικὸς εἶναι πρῶτης γραμμῆς.

— Ἄδικο βέβαια αὐτὸ, μὰ καὶ κίβνο; πὸς τὸν ἔφερε δῶ δὲ λογάριστε πῶς; ἢ Ἄθῆνα δὲν κατοικεῖται μονάχα ἀπὸ ἑκατομμυριοῦχος πὸς μποροῦνε νὰ δίνουν εἰκοσιπέντε δραχμὲς τὴ βραδιά νὰκοῦν ὄπερα.

— Μὲ ἀθροπινιώτερες τιμὲς τὸ θέατρο θὰ γιδίμζε κάθε βράδι καὶ ὁ ἐμπράττορος δὲ θάλλαιγε σὰν ἀπαρηγόρητη χήρα καὶ δὲ θάβριζε τοὺς Ἀθηναίους γι' ἀφιλόμουσους.

Ο ΙΔΙΟΣ

ΦΟΝΟΠΑΖΑΡΟ ΒΛΟΜΑΔΙΑΤΙΚΟ

Ἄπο Πέμπτη δὲ Πέμπτη

Ἰπουργὸς Ἐσωτερικῶν ὁ Ν. Καλογερόπουλος Στοιχωμοί. Ἐπαρχίαι 11.

Λαθωμοί. Ἀθῆνα 9 (οἱ πέντε Λαμπριάτικοι.)

Περαίαις 5 (οἱ τρεῖς Λαμπριάτικοι). Ἐπαρχίαι 9.

Κλειψίδες. Ἀθῆνα 4, Περαίαις 5.

Ἀπαγωγές. Ἐπαρχίαι 3.

Ο ΦΟΝΟΓΡΑΦΟΣ

ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ

— κ. Στ. Φαρ. Δὲ μᾶς κατάλαβες καὶ λυπούμαστε γι αὐτὸ. Μᾶς πῆρες καὶ γιὰ Δὸν-Κιχώτους ἀφοῦ μᾶς γράφεις πὸς πολεμοῦμε τοὺς Ὀλυμπιακοὺς ἀγῶνες! Ἐμεῖς μὲ τοὺς ἀγῶνες δὲν ἔχουμε τίποτα... προσωπικὰ. Νὰ γίνου καὶ φέτος, νὰ γίνου καὶ κάθε χρόνο γιὰ νὰ διασκεδάσει ὁ κόσμος, γιὰ νὰ μπαίνει καὶ παρᾶς στὸν τόπο μας. Λέμε μονάχα, καὶ νὰ μᾶς συμπαθᾷς, πὸς δὲν πρέπει νὰ μεθᾶμε μ' αὐτοὺς καὶ νὰ φανταζόμαστε πὸς μονάχα μὲ τοὺς ἀγῶνες... θὰ τὴν πάρουμε τὴ Μικεδονία. Τώρα θαρροῦμε μᾶς ἐνωσετε καὶ κληνύχτα σου.—κ. Δ. Γ. Σμύρνη. Ἀίθαμα τὴ συντρομὴ καὶ σ' εὐχαριστοῦμε.—κ. Σ. Θαλ. Σάμο. Ἀποροῦμε πὸς δὲ λαβαίνεις τὸ φύλλο ἀφοῦ σοῦ στέλνεται ταχτικώτατα. Δὲν κοιτάζεις μήπως τὸ κρατοῦν στὴν πόστα;—κ. Σπ. Ἀλιμ. Ἀέρο. Πῶς δὲν ἀκούεσαι τόσον καιρὸ; Ζεῖς;—κ. Φρ. Βερ. Ληζούρι. Κάτι θὰ μᾶς στείλεις μὰ ἀκόμα οὔτε τὸν τίτλο δὲν ξέρουμε. Ἐλπίζουμε πὸς δὲ θάρρησαι.—κ. Δ. Δ. Ἀκόμα δὲν τὴν εἶδαμε τὴ «Μαργαρίτα Στέρφα» τὸν κ. Σινόπουλο. Φυσικὰ, ἄμα, τὴ δοῦμε θὰ γράψουμε τὰ δέοντα.

οντας ἔκαμε νὰ πεταχτῇ ὅζω, μὰ ἡ μάννα τῆς πρόφαξε νὰ τὴν ἀρπάξῃ πὸς τὸ μανίκι τῆς.

— Στάς' ἀρῃ, τρελλή, πὸς πᾶς ὅζω τέτοια ὦρα; σῆρε πάνου καὶ κοιμήσου γλήγωρα! μάννα σ' εἶμαι καὶ δὲ θὰ σκουζῶ καὶ ὄλας καὶ δὲ θὰ μαλώσω, σὰν εἶμαι στεναχωρημένη; ἄσε με νὰ φωνάξω καὶ θὰ μ' περᾶσῃ τὸ μεράκι!

— Δῶ θὰ κοιμηθῶ κ' ἐγὼ ἀντάμα—τῆς εἶπ' ἡ Λενιώ, σκουπίζοντας τὰ μάτια τῆς.

— Πάνω σὺ θὰ πᾶς, στ' ἀνώγι... Δὲν κάνει, ἀρῃ, κορίτσι, πρᾶμα νὰ κοιμηθῆς δῶ μπροστά στὸ μουσαφίρη, νὰ πᾶ νὰ βγῇ τὴ νύχτα γι ἀνάγκη του καὶ νὰ σὲ δῇ γδυμνὴ ξαπλωμένη... Ἄσε πάνου!

— Μοναχὴ; δὲν πάω φοβάμαι!

— Τί φοβάσαι, παλαῶν; τὸ σκαλικάντζαρο; ἄσε χάσ' γρήγορα! Γὼ θὰ μείνω δῶ γιὰ νὰ μὴ θέλ' τίποτες τὸ παλλικάρη.

— Γιὰ μὲνα μὴν κνετε καυγᾶ—φώναξ' αὐτὸ πὸς τὸ κρεβάτι του· τώρα σὲ λίγο θὰ σῶσω τὸ φῶς καὶ ὦρα καλὴ σας! Οὔτε κανονίς δὲ μὲ ξυπνᾶνε· κοιμηθῆτε ξέγνοιματες καὶ δὲ σὰς χρειαζοῦμε!

(Στ' ἄλλο φύλλο τελιώνει)

Judas Errant.